

Dabulevičius prisimena gen. A. Gustaitį

Šių metų spalio 16 dienos popietį Chicagoje buvo iškeltas aviacijos brigados generolo Antano Gustaičio portretas Baitėko kultūros muziejuje ir prisimintas Lietuvos aviacijos vadas.

K. Dabulevičius iškėlė Lietuvos karių prisiminimą šiais žodžiais:

Didžiai gerb. p-nia Gustaitienė, p-nė Inž., šių iškilnių prisiminimų, didžiai gerbiama Kultūros Muziejaus šeiminiškai, gerbiama šiais gerbiameji.

Šios iškilnios kultūrinės popietės vadovas p-nas inž. Edmundas Jasūnas įvado žodyje mus supažindino su tikslu, kuriame mes čia gana gausiai susirinkome.

Visi turėtume sutikti su tie, kad lietuvių tauta po daugelio vergijos metų atgavo laisvę tik todėl, kad jos sūnūs ir dukros, išmušus lemtingai valandai, grėbėsi ginklo ir stojo nelygion kovon su daug gausesniais priešais už tautos idealus ir jos laisvę.

Taip pat turėtume sutikti su faktu, kad ilgos vergijos metu I-mo Pasaulinio karo išvarginta tauta ir nušalinta kraštas per 20 nepilnų nepriklausomo gyvenimo metų, palyginamai, padarė milžinišką pažangą.

Visa tai buvo galima atsiekti tik todėl, kad lietuvių tauta norėjo būti laisva, kad ji dėl savo laisvės ryžtingai kovojo, o tai, kas metui atėjus didelę krašto gyventojų daugumą vienijant ir aktyviai dalyvavo savos valstybės atstatyme ir jos kūrimu.

Tą milžinišką darbą pavyko atlikti ir dėl to, kad anuo lemtingu metu neslūgo lietuvių tautai didžiųjų vyrų ir dukrų, kurie savo sugebėjimais, kruopščiu darbu ir pasiaukojimu įdėjo milžinišką įnašą į nepriklausomos valstybės kūrimą ir švietimą kokie žibintai juos supančiai aplinkai ir tuo sektinu pavyzdžiu patraukdavo ir kitus prie to svarbių darbų.

Prie tų didžiųjų Lietuvos vyrų priklausė ir velionis aviacijos brigados generolas Antanas Gustaitis.

Velionis Antanas yra Suvalkijos lygumų sūnus. Jis gimė 1898 m. kovo 27 d. Obelinės kaime, Sastavos valsčiuje. Marijampolės apskr. gana gausioji, 6 asmenų, pasiturinčio ūkininko šeimoje.

Baigęs pradžios mokyklą Ma-

rijampolėje A. Gustaitis išlaikė egzaminus į Marijampolės gimnaziją, kurioje jam besimokant prasidėjo I-as Pasaulinis karas. Frontui artėjant Marijampolės gimnazija buvo perkelta Rusijos gilumon į Jeroslavlj. Baigęs gimnaziją Jeroslavlyje A. Gustaitis išlaikė konkursinius egzaminus į Kalnų Inžinerijos Institutą Petrapilyje. Bet, kaip I-mo kurso studentas buvo mobilizuotas ir įstojo į Konstantinovo artilerijos karo mokyklą Petrapilyje. Po 1917 spalio mėn. bolševikų perversmo Rusijoje, iš kariuomenės buvo paliuosutas ir 1918 m. grįžo Lietuvon.

Grįžęs Lietuvon A. Gustaitis 1919 pradžioje stojo savanoriu į besikuriančią Lietuvos kariuomenę ir buvo paskirtas į aviacijos dalinį.

Taigi velionis A. Gustaitis pradėjo karo tarnybą Lietuvoje eilinių savanorių lietuvių tautai kovojant dėl savo nepriklausomybės; karo tarnybą baigė brigados generolo laipsniu, karo aviacijos viršininko pareigose Lietuvos nepriklausomybei gestant...

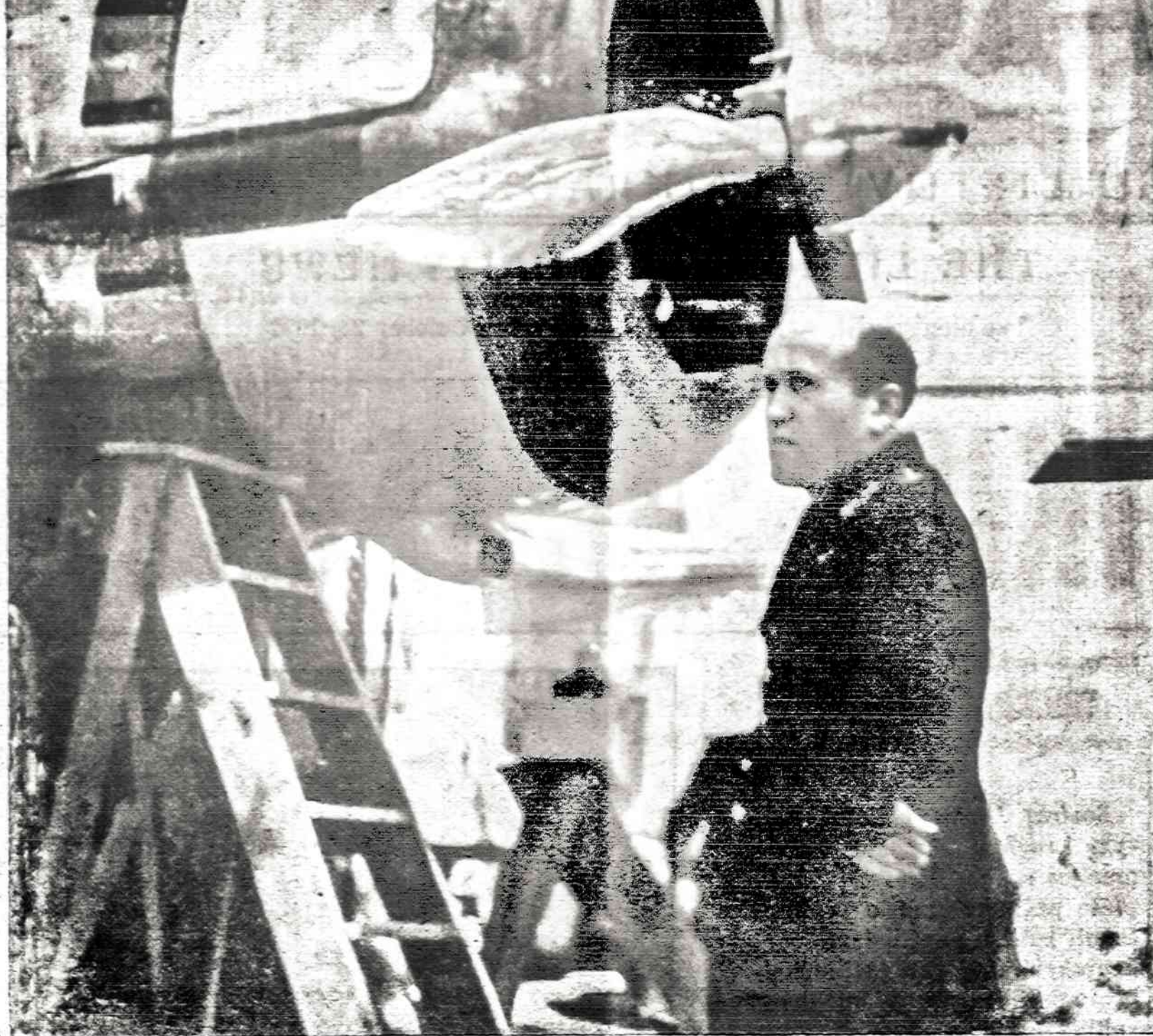
Jokia kita Lietuvos kariuomenės ginklų rūšis tokios didelės pažangos apsiginklavimo srityje nepadarė, kaip aviacija A. Gustaičio vadovaujama. Tai yra, ne pėstiniai, ne artilerija, ne kavalerija, pagaliau ne technikos daly savų naujų ginklų nesukonstravo ir jų savomis priemonėmis nepasigamino.

Turint galvoje ano meto Lietuvos valstybės labai ribotus finansinius išteklius ir kuklesnes techniškas priemones velionio A. Gustaičio AMBO lėktuvų sukonstravimas ir net 8-nių tipų savo dirbtuvėse serijomis pagaminimas yra neįkainuojamas reikšmės darbas.

Velionio A. Gustaičio nuopelnus šioje srityje tiksliau ir plačiau nušvies jo buvęs bendradarbis aviacijos plk. A. Motiūzas.

Savo išskirtinus sugebėjimus velionis A. Gustaitis pradėjo rodyti iš pat jaunystės dienų. Dar būdamas pradžios mokykloje Marijampolėje jis jau laisvai nuolat, talkininkavo mokyklos vedėjui mokytojų M. Andziūnui padavodamas žemesnioose skyriuose trūkstamus mokymojus. Taip apie tai rašo

plk. K. Ališauskas savo atsiminimuose.

Lietuvos aviacijos gen. inž. Antanas Gustaitis stovi prie AMBO

plk. K. Ališauskas savo atsiminimuose.

Diplomuotas miškin. inž. Žemaitis, buvęs A. Gustaičio bendradarbis Marijampolės gimnazijoje, įdomiai ir gana plačiai, savo atsiminimuose, velionio asmenį apibūdina.

Išties eilė pavyzdžių jis išryškina A. Gustaičio asmenį, jaunystės dienose. Bet kadangi mūsų tarpe p. Žemaitis yra ir jis čia tarsi žodį, tai, kad nesikartojus, aš tą laikotarpį savo pranešime neliesiu.

Baigęs aviacijos skylių karo mokyklą ir visą laiką tarnaudamas kariuomenėje, velionis A. Gustaitis, be savo tiesioginio darbo, gana plačiai reikšė ir visuomeninėje veikloje.

Jis mėgo lietuvišką jaunimą ir daug vilčių dėjo į jį. 1927 m. V mėn. I jį matome Lietuvos Aero klubo steigėjų tarpe. 1937.V.12 jis buvo pakeltas LAK garbės nariu.

Velionis numatė civilinės aviacijos reikšmę karinei aviacijai ir todėl visokeriopais būdais stengėsi civilinę aviaciją pareminti bei ją palaikyti. Visuomet dalyvaudavo civilinių lėktuvų ir

sklandytuvų krikštynose. LAK žurnale "Lietuvos sparnai" talpindavo savo, jaunimą padaršančius ir uždegančius straipsnius. Lietuvos sklandytojams padovanojo pareinamą dovaną ir pan.

1933 m. LAK leidinyje "Paukščių keliais" A. Gustaitis aiškiai išdėstė atliekamas tarptautines kelionių galimybes, kurios šandien jau realybė tapo...

1935 m. žurnale "Lietuvos Sparnai" velionis A. Gustaitis palygina Dariaus Girėno ir P. Vaitkaus skridimus per Atlantą su kitu atliktais ir įrodo, kad jų pasiekti rezultatai buvo labai geri.

Velionis gen. A. Gustaitis buvo gabus ne tik matematikos, lėktuvų konstruktorius, bet gabus ir švietimoms kalboms. Be lietuvių gerai dar mokojo vokiečių, prancūzų, italų, anglų ir rusų kalbas.

Dėl daugelio svetimų kalbų mokėjimo gen. A. Gustaitis dažnai būdavo skiriamas, kartu su kitais Kaune įgulos karininkais, svetimų valstybių diplomatams ir karo atstovams pagerbti Lietuvos karininkų Ramovės rūnuose. Visuose tuose priėmimuose jis būdavo labai pagėdaujamas, nes buvo labai taktiškas gerai apsiskaitęs ir įdomus pasikalbėjimui, bet kuria tema. Taip apie velionį atsiliepė savo atsiminimuose gen. St. Raštikis.

Savo ideologija velionis A. Gustaitis buvo gail kiek liberalus ir kairesnis negu tuometinis autoritetas I. režimas. Tačiau, kaip aukštas valstybės pareigūnas ir didelio takto žmogus jokių ano meto politinius są-

jūdžius nesijungė ir laikėsi nuo šalio. Jei rasdavo reikalingu, tai savo nuomonę pareiškėdavo nesivaržydamas atvirai per savo tiesioginius viršininkus.

Tarnybos eigoje gen. A. Gustaitis buvo apdovanotas sekančiais žymenimis: Vyčio Kryžiaus ordinu III laipsnio, DLK Gedimino ordinu III laipsnio, Vytauto Did. ordinu III laipsnio, Kūrėjo savanorio medaliu, Lietuvos nepriklausomybės 10 metų sukakt. jubiliejinio medaliu, Pleno Sparnų garbės ženklu, Corona d'Italia ordinu "Ufficiale" laipsnio; Italijos karaliaus ordinu, Corona d'Italia III laipsnio, Svedų karaliaus Vazos II ordinu, Cekų Baltojo Liūto ordinu IV laipsnio, Prancūzijos Respublikos Garbės Legiono ordinu karininko, Ips-nio, Latvijos T.2 ordinu. Iš tų garbės žyminių skaičiaus mes galime padaryti išvadą, kad gen. A. Gustaitis buvo nusipelnęs ne tik lietuvių tautai, bet buvo žinomas ir populiarius toli už Lietuvos ribų.

Lietuvą okupavus raudonajai armijai jos komisarai net 3 kartus apsilankė pas gen. Gustaitį ir jam įkėlė siūlyti persikelti Rusijos gilumon ir ten tęsti toliau lėktuvų konstruktorinio darbo. Bet gen. Gustaitis griežtai atsisakė lietuvių tautos duob kasiam tokiu būdu patarnauti. Jis sutiko tą darbą tęsti toliau, bet tik būdamas savo tėvynėje Lietuvoje. Tuomet įkalbinėtojai gen. A. Gustaičiui ir jo šeimai pažadėjo sudaryti geriausias gyvenimo sąlygas ir murodė, kad čia Lietuvoje jis negalės savo talento panaudoti pilnumoj, nes

(Nukelta į 6 psl.)

LIETUVOS PAVERGIMO DOKUMENTAI

Surinko ir redagavo teisininkas Jonas Talalas

(Tęsinys)

6.

Sis įstatymas veikia nuo 1940 metų liepos 26 dienos.

(Pasirašė) J. Paleckis

e. Respublikos Prezidento p.

Ministeris Pirmininkas

(Pasirašė) M. Gedvilas

e. Ministerio Pirmininko Pavaduotojo p.

Vidaus Reikalų Ministeris

Kaip likviduoja konfliktą

ISRAŠAS IŠ:

"Rytinis Lietuvos Aidas", Nr. 281 (5490) 1940 m. birželio 16 d. psl. 1.

"TASO" KOMUNIKATAS APIE KONFLIKTO LIKVIDAVIMĄ

"Tasas" paskelbė tokį komunikatą apie Sovietų Sąjungos Lietuvos konflikto likvidavimą:

"Birželio 14 d. Sovietų Sąjungos liaudies komisarių tarybos pirmininkas Molotovs vyriausybės vardu, padarė tokį pareiškimą Lietuvos užsienių reikalų ministrui Urbšui esančiam Maskvoje, perduoti jį Lietuvos vyriausybei: "Pasikeitus paskutiniu metu nuomonėmis Maskvoje Sovietų Sąjungos liaudies komisarių tarybos pirmininkui Molotovui, iš vienos pusės, ir Lietuvos ministrui - pirmininkui Merkiui ir užsienių reikalų ministrui Urbšui, iš antros pusės, Sovietų Sąjungos vyriausybė laiko nustatytais sekančiais faktais:

1) Paskutiniaisiais mėnesiais įvyko iš Lietuvos organų pusės keletas pagrobimų karių, priklausančių Sovietų kariuomenės daliniams, įkurdintiems Lietuvos teritorijoje pagal Sovietų Sąjungos Lietuvos savitarpinės pagalbos sutartį, ir kankinimas tų asmenų su tikslu įsauti Sovietų valstybės karines paslaptis. Be to, buvo nustatyta, kad karys Butejevas buvo ne tik pagrobtas, bet ir Lietuvos policijos užmuštas po to, kai Sovietų Sąjungos vyriausybė paprašė jį grąžinti. Dviem pagrobtiems Sovietų Sąjungos kariams, Pisareviui ir Smaygonceviui, buvo pasprukti iš Lietuvos policijos ranka, kuri juos buvo pagrobusi ir kankino. Karys Sutovas, kuris buvo Lietuvoje pagrobtas, ligiol dar nebuvo surastas. Tokiais veiksmais, daromais Lietuvoje įkurdinti Sovietų kariuomenės dalinių karių atžvilgiu, Lietuvos vyriausybė ganai nori padaryti neįmanomą Sovietų Sąjungos kariuomenės dalinių buvimą Lietuvoje. Tai lūdi, kaip pat kai kurie ypatingai dažni paskutinių metų įvykiai faktai, kaip gausūs nuimtinėjimai ir stūtinėjimai koncentracijos stovyklas Lietuvos piliečių iš tų asmenų skaičiaus, kurie aptarnauja Sovietų kariuomenės dalinius: kantių personalo, skalbėjų ir kt., o taip pat masiniai suimtinėjimai Lietuvos piliečių iš tų darbininkų ir technikų tarpo, kurie dirba prie karieivinių statybų Sovietų Sąjungos kariuomenės daliniams. Ties bė jokių motyvų pavarfatos ir nepažabotos represijos tų Lietuvos piliečių atžvilgiu, kurie aptarnauja Sovietų Sąjungos kariuomenės dalinius, turi tikslą ne tik padaryti neįmanomą Sovietų kariuomenės dalinių buvimą Lietuvoje, bet ir stumti priešingą nusistatymą Sovietų karių atžvilgiu ir paruošti tų kariuomenės dalinių užpuolimus. Visi šie faktai rodo, kad Lietuvos vyriausybė grubiai pažeidžia jos sudarytą su Sovietų Sąjunga savitarpinės pagalbos sutartį ir rengia užpuolimą Sovietų įguli, įkurdintų Lietuvoje pagal tą sutartį.

2) Netrukus po savitarpio pagalbos sutarties tarp Lietuvos ir Sovietų Sąjungos sudarymo, Lietuvos vyriausybė sudarė karinę santarvę su Latvija ir Estija, tuo būdu paversdama trijų valstybių karine santarve, kas anksčiau buvo vadinama Baltijos Santarve, kurioje anksčiau vien tik Latvija ir Estija buvo sujungtos karine santarve Sovietų Sąjungos Vyriausybės laiko, jog yra nustatyta, kad ta santarvė yra nukreipta prieš Sovietų Sąjungą. Lietuvai prisidėjus prie tos karinės santarvės, ryšiai tarp Latvijos, Lietuvos ir Estijos kariuomenių stabų, sudaryti be Sovietų Sąjungos žinios, buvo sustiprinti. Taip pat yra žinoma, kad nuo 1940 metų tos karinės santarvės spaudos organas "Revue Baltique" yra leidžiamas anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis. Visi tie faktai rodo, kad Lietuvos vyriausybė siurkėčiu būdu sulaužė Sovietų Sąjungos Lietuvos savitarpio pagalbos sutartį, kuria abiems šalims draudžiama "sudaryti bet kokią santarvę sutartį ar dalyvauti koalicijose, nukreiptose prieš vieną iš susitarusių šalių" (sutarties 6 str.).

(Bus daugiau)

VISI LIETUVIAI BIZNIERIAI GARSINKITĖS NAUJIENOS

2 - NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. - Monday, October 24, 1937

"you buy 'em we'll fly 'em!"

DEFENSE BONDS STAMPS

PASSBOOK SAVINGS...
the best way to save regularly!

5 1/4 %
Paid and Compounded Quarterly

OUR SAVINGS CERTIFICATES EARN UP TO 7 1/2 %

see us for HOME financing.
AT OUR LOW RATES
WITH REPAYMENT TO FIT YOUR INCOME

Mutual Federal Savings and Loan

212 WEST CERMACK ROAD CHICAGO, ILLINOIS 60608
PETER KALINAYEWSKI, President Phone: Virginia 7-7747
HOURS: Mon., Tues., Fri. 9-4 Thurs. 9-8 Sat. 9-1
SERVING CHICAGO AND SUBURBS SINCE 1905

MONTREALIO NAUJIENOS

Aušros Vartų parapijos/choro koncertas

Jau du metai, kaip Montrealio pažiūba Aušros Vartų parapijos choras skraido po Amerikos ir Kanados miestus. Kur tik gyvena lietuviai, dideliu pasisekimu jiems koncertavo, o montrealiečiai per tuos 2 metus savo chorą girdėdavo tik bažnyčioje, pamaldų metu giedant.

Bet štai tik ką sugrįžęs iš Londono, Ont., ten dalyvavęs koncertinėje Lietuvių Dienos programoje, spalio 15 d. Aušros Vartų salėje ir mums davė savo koncertą.

Diriguojant Magdalena Roch ir akomponuojant D. St. Pierre-Martel, pradžioje buvo padainuota choro tradicinė daina J. Gudavičiaus — Kur giria žaliuoja. Pirmoje koncerto dalyje padainuotos buvo tik liaudies dainos: J. Bendoraius — Už jūrelių, už marelų, A. Račiūno — Per giria giružė, M. Frank — pranciūziškai — Viens chanter ayez nous, K. V. Banaicio — Aisikėlus ankstų rytelį ir J. Juzeliūno — Eism grybus vajot.

Antroje dalyje, mūsų vienintelis solistas baritonas ir choro meninės dalies vadovas dainavo:

Antanas Keblys.

Nežinūnė tolimos ir varginančios kelionės net į Londoną, Ont., ir rudens darganotų orų, taip pavojingų dainininkų stygoms, gerai nusiteikęs ir gerai skambančių balsų, padainavo: G. Gudavičiaus — Ar ateisi ir sekancias liaudies dainas: A. Bražinskio — Oi griežle, griežle mano, S. Šimkaus — Ko vėjai pučia, J. Tallat-Kelpšos — Daina apie Nemunėlį ir A. Kacanskio — Tų mergelių dainavimas. Kadangi publika daug plojo ir nepaleido solisto nuo scenos, jis padainavo dar ir Dėdės Jono polką.

Pirmą kartą solistui akomponavo jaunas, tik ką baigęs konservatoriją, pianistas: Aleksandras Stankevičius.

Kai jis akomponavo solistui, antroje dalyje, daugiau žinoma, tada tik pradės.

suprasti akompanatoriaus rolę ir žinos, kad akompanimentas, nors ir labai braviškai parašytas, kaip štai G. Gudavičiaus kienės dainoje "Ar ateisi", net išgąsdinę klausytojus griaušmingu glissando, visgi nereikia nustelbti solisto balso.

Tuo tarpu tik pasidžiaugsime, kad atėjo į mūsų muzikinę šeimą naujas akomponiatorius ir vargonininkas, kurį kas sekundienį girdime bažnyčioje vargonuojant ir palinkėsime jam geros sėkmės ir akompaniatoriaus rolę.

Koncerto pabaigai choras dainavo kompozitoriaus originalias kompozicijas: S. Sodeikos — triumfališkai praskambėjusi šiaurės pašvaistė, B. Brazdžionio, žavingojo eilėraščio prasi-dedantais žodžiais — "Mylėsi-me Lietuvą iš tolo".

Taip spūdingai padainavus šią dainą, publika sukėlė chorui ir dirigentui didžiausią aušrą aplodismentų šaukiant vaiio. Sekė V. Klovos — iš op. "Pilėnai" — efektingas pasveikinimo choras ir Vl. Jakubėno — Tremtinių ir išvežtųjų giesmė. (Irgi B. Brazdžionio žodžiais).

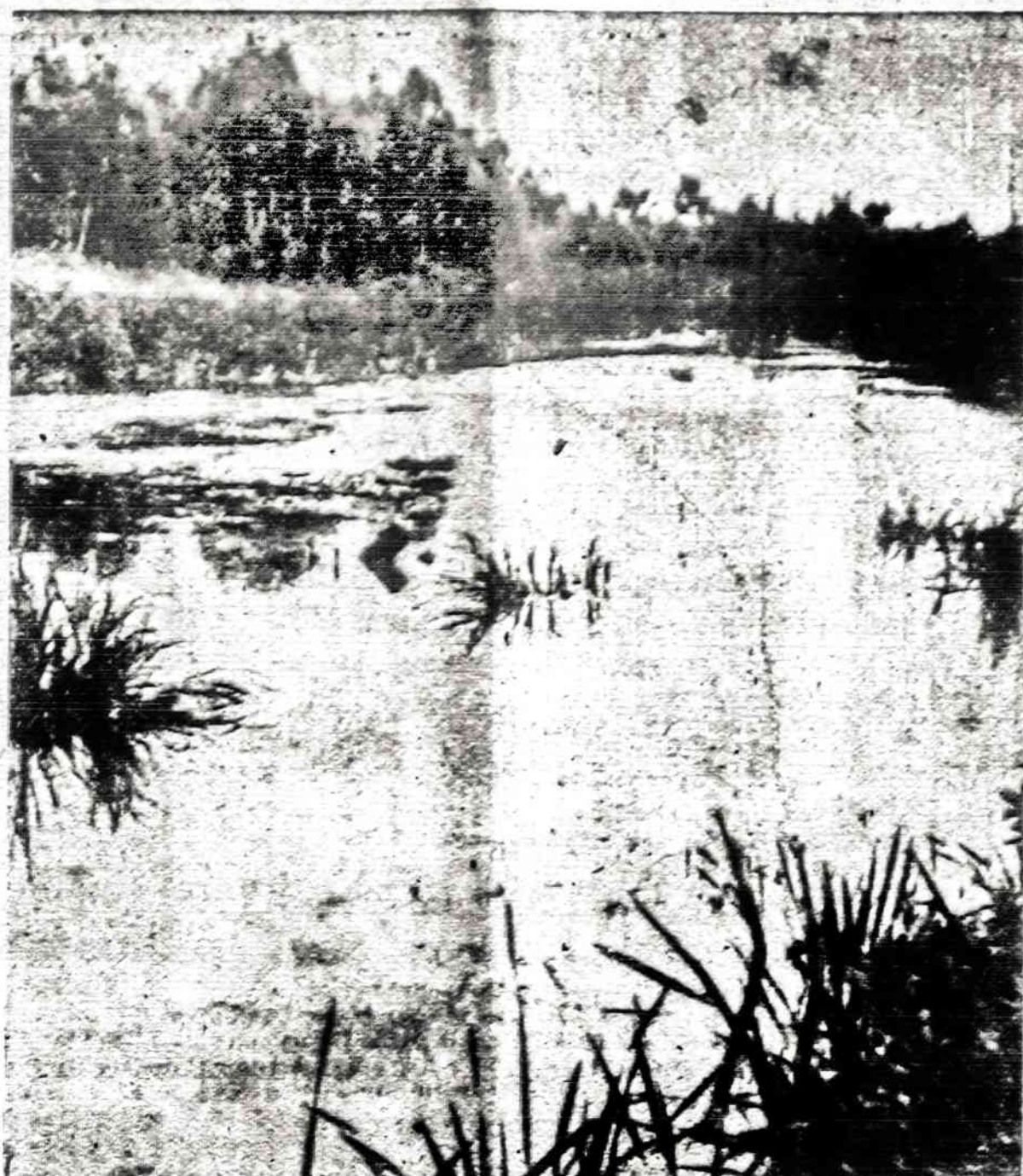
Ši dramatiška giesmė, labai sunkios kompozicijos ir labai sunkiu choro balsų įstojimu, duodasi dainuojama tik labai gerų chorų ir nors labai efektinga ir gerai sudainuota, visada daro įspūdį, kad chorui ją nelengva dainuoti. Bet mūsų choras nesunkiai nugalėjo ir tą dainą susilaukdamas publikos entuziastingų aplodismentų.

Pabaigai koncerto padainuota B. Smetanos — iš op. "Par-duotoji. nuotaka" — "Kodėl mums nesilinksmin?".

Ši linksma daina mus tikrai nepaprastai pralinksmo. Daug ilgai plota ir šaukta — bis ir choras priverstas buvo dar padainuoti iš op. "Trubaduro" Čigonų dainą.

Jau 12 metų Aušros Vartų choro muzikos vadovė pranciūzė Magdalena Roch dirba su mūsų choru, vedama jį tobulumo link.

Balsai tapo suldyti ir vienos

RAMUSIS EZERELIS

stygų skambėj. Pildomųjų kūrinių interpretacija labai įvairi, muzikaliai įdomi ir efektinga.

Dirigavimo mostai, jos labai lengvi, elegantiški ir preciziški tikslūs.

Daug jai padeda ir A. Keblys parinkdamas lietuvišką repertuarą, tvarkydamas choro išvykas koncertams svarbiausia išlaikydamos choro sąstatą.

Šiuo metu chore yra 18 moterų ir 22 vyrai. Džiugu, kad chore jau dauguma matosi jaunų veidų. Štai tik šį rudenį atėjo į chorą dainuoti Daktaro Jono Mališkos du sūnūs, aukštai kaip ažuolai — Danielius ir Paulius. Jau ilgus metus dainuojančių Vytauto ir Mildos Murauskų sūnus Gediminas.

Vytautas Spudulis ir Antanas Mickus. Visi jie esą puikūs stiprūs bosai. O Alfonso Gudo, ilgamečio stipriausio tenoro, dainuoja net trys dukterys: Linda, Ona ir Elzbieta, prikabinata dar ir Elena Jankutė — visi sopranai.

Atrodo, netenka graudintis, kad choro sąstatas mažes. Kai vieną jaunuoį pagyriau, kad jis atėjo į chorą dainuoti,

J. KLAUSEIKIS

RŪKORIŲ IR STUDENTŲ REIKALAI

BERKELEY Calif. — Nuo pavasario šiam universitetui miestiečiai krautuvės, kirpyklos, skalbyklos ir kitokios viešo patarnavimo ar biznio įstaigos languose ar prie durų išstatė iškabas: "smoking prohibited by law". Tokių iškabų pareikalavo balandžio mėnesio miesto valdybos nutarimas.

Išstatymo galia turintis, kurio draudžiama tabaką rūkyti krautuvėse, valdžios įstaigose ir privatuose biznio įmonėse, iškyrų restoranus, barus ir tabako parduotuves. "The Berkeley Smoking Pollution Control Act" — taip vadinasi šis miesto tarybos nutarimas.

Žmonės, kuriems rūkoryje dūmai nepatinka, tokiu įstatymu patenkinti, bet rūkoriai ir kai kurių įmonių savininkai pasijū- jįs man ir sako: "O ką gi, tie senieji už poros metų jau nebėgalės dainuoti, ogi mes jų vietoje ir dainuosime".

Elzbieta Kardelienė

(Bus daugiau)

to, jog miesto taryba įsikišo į privataus gyvenimo būdą.

Prieš tą miesto tarybos įstatymą pirmiausia balsą pakėlė kirpyklos savininkas, senų daiktų (antiques) prekybininkas, perrašinėjimų biuras ir viena advokatų bendrovė. Jie pradėjo ieškoti teisėtų priemonių miesto valdybos potvarkį apeiti. Protestuotojai nedraudė savo klientams įstaigoje rūkyti, o miestams neturi tiek ir policijos, kad galėtų įstatymo laužytojus rūkoriaus sudrausti.

Rūkorys teises ginantieji pirmiausia pareikalavo, kad miestui sveikatos įstaiga (Berkeley Community Health Advisory Committee) padarytų viešas diskusijas — gyventojų apklausinėjimą. Teisinės diskusijos ir apeliacijos tęsėsi keletą mėnesių. Spalio 15 d. klausydamas Berkeley radijo žinių, išgirdau, jog kirpėjas laimėjo. — klientai

gali rūkyti, o kai laimėjo vienas, tad tuo pačiu keliu eidami laimės ir kiti, kuriems nepatinka rūkoriaus varžantis įstatymas.

Berkeley miestas nuo seniai garsus naujanybėmis, tad ir miesto valdybos išstojimas prieš rūkoriaus rikiuotinas į tų naujanybių eilę.

Bakke byla ir demonstracijos

Vietnamo karo dėnėmis Berkeley miestas pasižymėjo protestų demonstracijomis. Dabar vėl nauja demonstracijų banga siauria Amerikoje, nors jų pradžia ne iš Berkeley, bet vistiek iš Kalifornijos universiteto, iš Davis skyrusios veiklos.

Zinia, kad Allan Pauli Bakke, karo veteranas, norėjo įstoti studentu į Kalifornijos universiteto Davis medicinos mokyklą, bet buvo nepriimtas, nes tam tikras skaičius vietų skirta ne baltodžiams. Bakke pasiskundė teismui, kad tuo jo civilinės teisės pažeistos. Kalifornijos aukščiausias teismas skundą palaikė. Universitetas ir įvairios civilinių teisių organizacijos apeliavo į Amerikos aukščiausiąjį teismą. Byla neišspręsta, bet demonstracijos eina.

Demonstracijos rengia komitetas (The National Committee to Overturn Bakke Decision). Spalio 8-9 savaitgalį bene septyniolikoje Amerikos miestų demonstruota su šūkiais: "Third World's coming, run Bakke, run!" arba — "Black, yellow, red white — same struggle, same fight".

Oakland, Cal., mieste, kai apie 3,000 žmonių klausėsi prieš

Bakke ir prieš Kalifornijos aukščiausiąjį teismą nukreiptų kaltinimų, veiklon stoji tame pat parke rūkoriaus varžantis įstatymas. Švistikomis pasipuošę jos nariai stoji į kovą už baltųjų teises. Neapsieita ir be sukrutintų nosių.

Tačiau didžiausia nuo Vietnamo karo dienų demonstracijų buvo sekmadienį, spalio 16 d. San Francisco mieste. Kalbėtojai smerkė tuos, kurie palaiko Bakke reikalavimus ir Kalifornijos teismo sprendimą.

Kai spalio 12 d. Amerikos aukščiausias teismas Vašingtone pradėjo Bakke byloje šalį apklausinėjimą, šešių Kalifornijos universiteto skyrių (Berkeley, Davis, Santa Barbara, Irvine, Riverside, UC Los Angeles) studentų laikraščiai pasisakė už Bakke teises ir rėmė jo poziciją, tik dviejų Kalifornijos universiteto skyrių (UC Medical Center ir UC Santa Cruz) studentų laikraščiai pasisakė prieš Bakke.

Koks bus Amerikos aukščiausiojo teismo sprendimas, jis vis tiek taikos ir ramybės neatneš, nes iškiliusio ginčo šaknis yra gilesnė, negu ginčas dėl baltųjų ar spalvotų studentų teisių. Į Davis medicinos mokyklą kas met paduodama apie 3,000 naujų prašymų, bet tik 100 naujų studentų teptimama, nes tiek tėra vietos. Medicinos mokyklų Amerikoje permažai. Tas klaidimas seniai keliamas, bet lieka neišspręstas, nes atsimuša į di-

(Nukelta į 6 psl.)

CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJA

Alekso Abrose knyga aprašanti paskutinių 90 (1869-1959) metų Chicago lietuvių gyvenimą ir jų atliktus darbus 664 psl. Kaina \$10. Išeido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija.

Knygoje aprašyta pirmas Chicago atvažiavę lietuviai, pirmos lietuvių kolonijos, jų suorganizuotos šalpos draugijos, statytos bažnyčios, išteigti laikraščiai, kurių viso buvo 121, 41 teatro draugija, 48 pasaulietiški choralai, 9 bažnytiniai ir 314 veiklesnių žmonių biografijos. Duoti dokumentai katalikiški, socialistiniai, lietuviški ir bankų organizacijų atlikti darbai, išteigtos mokyklos, skaitytos, bankai ir kt.

Norintieji šią knygą įsigyti, prašomi parašyti čekį arba Money Order.

AMERIKOS LIETUVIŲ ISTORIJOS DRAUGIOS

vardu ir pasiūsti:

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

Jau kuris laikas atspausdintą ir galima gauti knygų rinkoje

AMERIKOS LIETUVIŲ POLITIKA

Dr. Antanas Smolensko knyga apie Amerikos lietuvių pastangas kurti politiką ir krašto politiką. 102 psl. Kaina \$1.50. Knygos bus išsiųstos, jei \$1.50 čekis arba Money Orderis bus pasiūstas tokiu adresu:

NAUJIENOS,

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

KNYGA — GERIAUSIA DOVANA

Kiekvienas lietuvis, kuriam rūpi gimtinio krašto laisvė ir lietuvių gerbimas, privalo susipažinti su žemais išvardintomis knygomis. Čia minimos knygos galima užsisakyti Naujienose.

Juozas Kapočinskas, ŠIAUBINGOS DIENOS. Atsiminimai apie kilant Lietuvą, begima nuo bolševikų ir gyvenima tremtinių stovyklose Vokietijoje. 273 psl., kietais drobės viršeliais kaina 4 dol.

Juozas Kapočinskas, IŠEIVIO DALIA. Atsiminimai, Išeivio Dalia yra natūrali ankstesniųjų atsiminimų tęsia. Tai yra Amerikoje beiskurbiškos ir patvarios įsikūrusio asmens istorija. Knyga gausiai iliustruota. 300 psl. Kaina 7 dol.

ČIKAGIETIS ĮSPODŽIAI KOMUNISTŲ PAVEIRTO, LIETUVOS. Antroji buvo Vilniuje, Trakose, Druskininkuose, Kaune, Naučakiuose, Elpėdoje ir Palangoje. Valzdas aprašymai, ką ji ten matė, kokias kalbas girdėjo ir ką jai įmonės pasakė. 96 psl. \$1.50. Yra taip pat Išeivio dalis, kaina.

M. Zelenko, SATYRINĖS NOVELS. Genialaus rusų rašytojo 80 satyrinių povelių, 199 psl., kaina \$2.

D. Kuraitis, KELIONĖ JAPANUS GELEŽINIS UZDANGOS. Autoriaus pastabuma neapgauna lūkesčių ir agitropo propaganda bei mokslo kaimai. Abi knygos parašytos lengvu, gražu stiliumi.

Prof. P. Pakarkis, KRYVIUOČIŲ VALSTYBĖS SANTVARKOS BRUOŽAI, 176 psl. dokumentuota istorinė studija apie prūsų likimą. Kaina \$2.

Vincas Zemaitytis, LIUBLINO UNIJOS SUKAKTIES PARASTAI, 84 psl. Kaina \$1.50.

Be ir kiti leidiniai yra gausiai

NAUJIENOSE, 1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

atliktas darbas valandomis arba užsakant paštą ir pridėjant čekį ar pinigų poraišį.

NAUJIENOSE GALIMA GAUTI H. TAMASAUŠKO LIETUVIŠKĄJĄ PAMARĮ

336 puslapiais su žemėlapiu ir pavelskiais aprašo Pamarį, senos jo gyventojus ir gamtą, 1,200 lietuviškų vietovardžių sąrašas. Knygos kaina \$6.00, minkšti viršeliai.

Persiųntimui paštą reikia pridėti dar 50 centų.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

DR. ANTANO J. GUSENO RASTAI

NAUJIENOSE GALIMA GAUTI NEPAVASTAI ĮDOMIUS GYDYTOJO, VISOUMENES VEIKĖJO IR RAŠYTOJO ATSIMINIMUS

Dr. A. J. Gussen — MINTYS IR DARBAI, 259 psl., išleistas 1906 metų įvykius, Jablonskio ir Totoračio įėjimas dienas ir sudėpūnima. \$3.00

Dr. A. J. Gussen — DANTYS, jų priežiūra, sveikata ir grožis. Kietais viršeliais, vietoje \$4.00 dabar tik \$3.00. Minkštais viršeliais tik \$2.00.

Dr. A. J. Gussen — AUKŠTA KULTūra — ŽIAURIOS ŽMONĖS. Kelionės po Europą įspūdiškai. Dabar tik \$2.00.

Galima taip pat užsisakyti paštą, atsiuntus čekį arba money orderį, prie nurodytos kainos pridėjant 50c. persiųntime ilaidoms.

NAUJIENOS,

1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

NAUJIENOSE GALIMA GAUTI:

1. J. Augustaičio ANTANAS SMETONA ir jo veikla. 156 psl. minkšti viršeliai \$2.50

2. J. Augustaičio V. VARDYS IR ŠOVA APIE RASTIKIO ATSIMINIMUS, 36 psl., minkšti viršeliai \$1.50

3. Vincas Zemaitytis, LIETUVIŲ ETNINIŲ SIENŲ KLAUSIMAI, 104 psl., su žemėlapiu, minkšti viršeliai \$2.00

4. Vincas Zemaitytis, PAVELUOTAS LIETUVOS KRIKSTAS, minkšti viršeliai, 52 psl. \$1.00

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street, Chicago, Illinois 60608

Taupykite dabar pas mus

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka didelius darbus. Pirmia, jie padeda jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkės bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti.

Taupykite dabar.

Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuosimčius nuo mėnesio pirmos dienos.

Išduodami Certifikatai, kurie neša iki

7 3/4%

palūkanų, priklausomai nuo įdėtos sumos ir jos išėmimo.

Investavimo knygelės sąskaitos neša

5 1/4%

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS

Išteigta 1923 metais.

Tel. 421-3070

Ištaigos pietuose žiemas automobiliams pastatyti.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608, Telephone 421-6100

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	
In Chicago \$30.00 per year, \$16.00 per six months, \$8.50 per 3 months.	
In other USA localities \$26.00 per year, \$14.00 per six months, \$7.00 per three months, Canada \$30.00 per year, other countries \$31.00 per year.	
15 cents per copy	
Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir priemiestiuose:	
metams	\$30.00
pusei metų	\$16.00
trims mėnesiams	\$8.00
viename mėnesiui	\$3.00
Kitose JAV vietose:	
metams	\$32.00
pusei metų	\$17.00
trims mėnesiams	\$9.00
viename mėnesiui	\$3.00
NAUJIENŲ raštinė atdara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Seštadieniais — iki 12 val.	

Ginasi nuo komunistų

Jau kelinti metai visame pasaulyje veikia prieš komunistų vergiją nusistatę kovoti tautų blokai. Tam blokui priklauso daugelis tautų Europoje ir Azijoje. Visos laisvos tautos, nenorinčios patekti komunistų nesamonių vergijon organizuotai kovoja prieš tą baisų žmonių pavojų. Prie šio tautų bloko priklauso visos Pietų Azijos tautos. Prie jų negali priklausyti šiaurės Azijos tautos, nes jos jau yra patekusios komunistų vergijon. Tenka pastebėti, kad Kinijos komunistai, primetę 800 milijonams kiniečių savo prievartinę sistemą, dar labiau bijo rusiškos vergijos. Kinijos komunistai rengiasi gintis nuo sovietinio komunizmo.

Ši laisvų tautų sąjunga vadinasi Antibolševikinės tautų blokai. Matyti, kad pasirinko bolševiko žodį didesniai aiškumui. Pasaulyje yra komunistų svajotojų, norinčių gražiai įgyvendinti komunistinę santvarką be rusų vartojamos prievartos. Bolševikas reiškia visą, kas rusiškoje komunistinėje sistemoje yra žiauraus, primetamo prievarta. Tuo tarpu laisvajame pasaulyje yra įvairaus plauko komunistų, kurie tai prievartai griežčiausiai priešingi. Bloko steigėjai nenorėjo, kad kiekvienas daiktas būtų pavadintas tikru jų vardu, nors amerikiečiai žodžio bolševikas nepažįsta. Jiems reikia aiškinti, kad jis yra kilęs iš rusiškos daugumos, 20 metų pačių rusų vartotas. Prie valdžios priėję bolševikai šio žodžio savo varde atsisakė ir pasivadino švelnesniu tarptautiniu vardu — komunistais. Rusai savo partijos varde ilgus metus vis dar pridėdavo raidę b, reiškiančią bolševikų. Amerikiečiams, net lietuviams, žodis „bolševikas“ mažai pažįstamas. Jiems daug aiškesnis yra „komunisto“ sąvoka.

Chicagoje Prieš bolševikus veikiančių tautų bloko organizacijos nėra. Čiia goje yra daug žmonių, galima pasakyti, kad Chicago dauguma yra prieš komunistus nusiteikusi, bet tokiame bloku nepriklauso. Prie šio tautų bloko yra prisidėjusi Amerikos Lietuvių Taryba. Kai Dr. Bobelis buvo nuvykęs į Formozą ir ten suvažiavusiems šios organizacijos nariams pasakė pačią pagrindinę kalbą, kviesdamas visus priešintis komunistinei sistemai, naikinčiai žmogų ir pačias geriausias žmogaus savybes, tai ir Amerikos Lietuvių Taryba prisidėjo prie šio bloko. Dr. Bobelio kalba nuskambėjo per

visą Aziją. Jis kelis kartus paminėjo pavergtą Lietuvą. Azijos tautos, mažai girdėjusios apie pavergtą Lietuvą, pradėjo domėtis Lietuva, pavergtais jos žmonėmis ir sunkia prievartos našta. Jie teiravosi inromacijų apie Lietuvą ir keliais atvejais prisiminė rusams ir kitoms Azijos tautoms apie Lietuvos ir kitų Pabaltijo kraštų okupaciją, sisitemos primetimą ir baisų žmonių išnaudojimą.

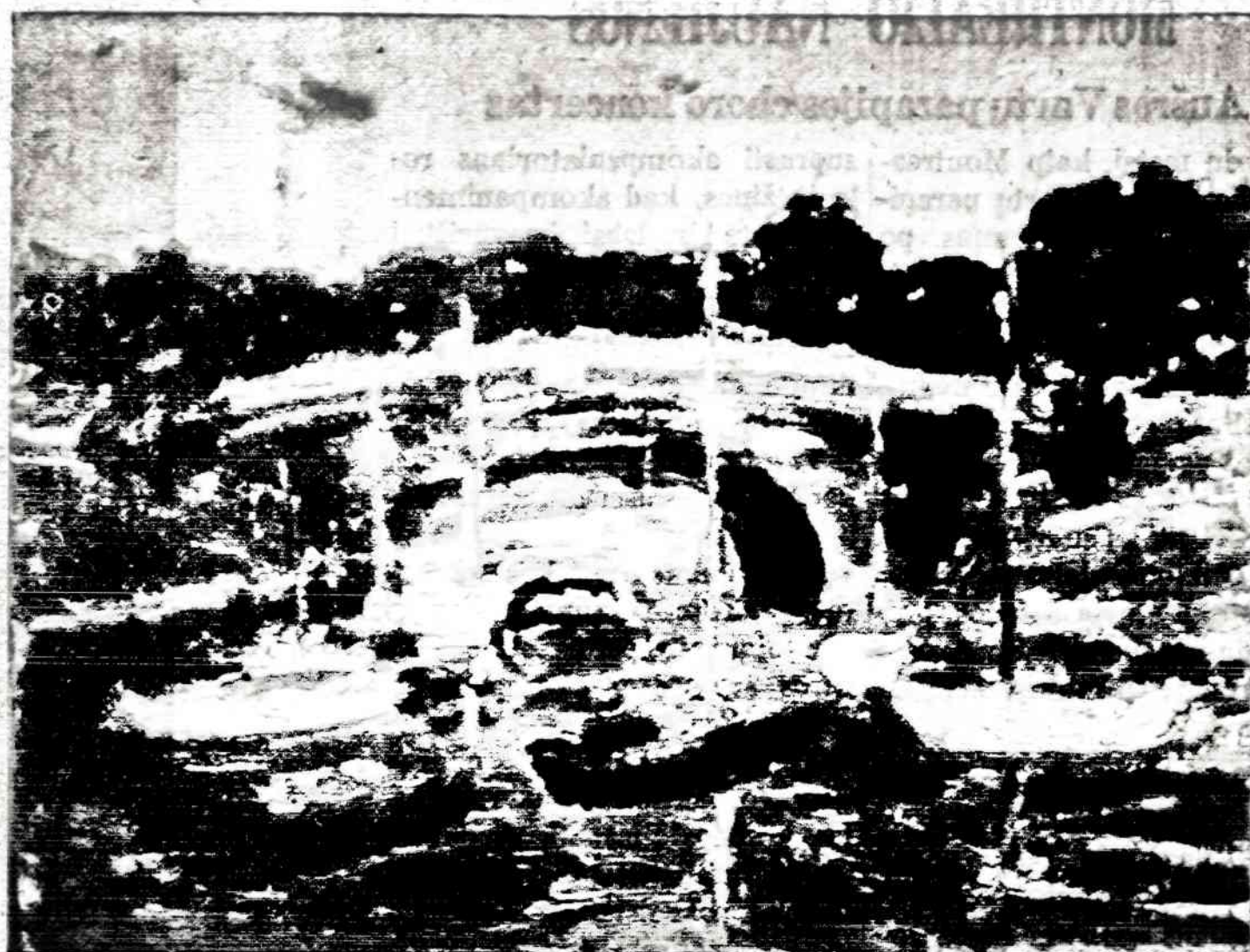
Chicagoje nėra Prieš bolševikus nukreiptų tautų bloko, čia veikia šio bloko draugų didokas būrys. Jų tarpe yra ir lietuviai. Kas vyko praeitą penktadienį, aprašome šios dienos pirmame puslapyje, o apie kitus nutarimus paskelsime sekančiuose numeriuose. Tiek tegalime pasakyti, kad šeštadienio susirinkimui pirmininkavo Dr. Kazys Bobelis, Azijos tautoms girdėtas kovotojas už laisvę. Suvažiavusieji šio bloko atstovai posėdžiaus ir tarsis tris dienas, spalio 22, 23 ir 24 dienomis.

Penktadienio posėdžiams pirmininkavo Rumunijos tremtinis, Dr. Aleksandras Ronnett. Jis buvo priverstas bėgti iš Rumunijos, kai sovietų karo jėgos Antrojo Pasaulinio karo metu primetė rumunams komunistinę prievartos santvarką. Vėliau Rumunijos komunistų partijos vadovybė, matydama baisų rumunų skriaudimą ir turto vezimą į Sovietų Sąjungą, turėjo drąsos pasipriešinti sovietų valdžios atsiųstiems agentams ir pradėjo patys savo reikalus tvarkyti. Maskva iš Rumunijos buvo buvusi padariusi naują koloniją. Ji net buvo uždraudusi plėsti krašto pramonę, bet verstis vienu žemės ūkiu. Rusai planavo išsivežti visą Rumunijos žibala, o rumunams nieko už tai nemokėti. Rumunijos komunistai atspalaidavo rusų išnaudojimo, bet iki šios dienos jie dar tebevaldo kraštą ir naudoja sovietinio komunizmo primetą sistemą.

Idomiausią kalbą pasakė prof. Jaroslavas Stecko. Jis pats yra teisininkas, Vokietijoje verčiasi iš teikiamų patarimų. Iš kalbos aiškėja, kad jis yra geras teisininkas. Jis patarė visiems pavergtų tautų atstovams rūpintis teise. Jis įtikinėjo, kad teisė padeda pavergtoms tautomis vesti kovą. Visos komunistų pavergtos tautos privalo kovoti už savo teises.

Iš šio kovingai nusiteikusių ukrainiečių kalbos matyti, kad jis turi racijos. Jis norėtų, kad vakariečiai būtų kovingesni, smarkiau pulyt sovietų atstovus kiekviename pasitarime ir tarptautinės organizacijos posėdyje. Tarptautinės teisės nežinantieji žmonės nesuvokia ir sovietų valdžios atstovų padarytas klaidas nepanaudoja prieš sovietų valdžią. Tokių pavyzdžių prof. Stecko randa kiekviename posėdyje ar tarptautiniame pasitarime. Jis patarė Amerikos diplomatams paspausti sovietų užsienio ministerio uodegą dėl palestiniečių. Gromyka labai gerai žino, kad jokioje taikos konferencijoje negali dalyvauti valstybės ir teritorijos neturintieji atstovai. Jie nieko neatstovauja. Šiandien tokią padėtyje yra palestiniečiai. Jie neturi savo teritorijos, neturi savo vyriausybės, neturi rinktų valstybės atstovų. Jie turi tik partizanų vadą, kuris, nesilaikydami jokių tarptautinių taisyklių, organizavo užpuolimus ant lėktuvų, grobė nekaltus keleivius ir vartojo prevartą pinigams ir kitokioms koncesijoms gauti.

Bet jeigu Sovietų Sąjungos užsienio ministeris išsiuntinėjo arabų valstybėms raštą, kad Sovietų Sąjunga reikalauja leisti palestiniečiams dalyvauti Ženevos konferencijoje pilnomis valstybės atstovo teisėmis, tai tada reikia pareikalauti, kad Sovietų Sąjunga įsileistų rusų leido savo kolonijoms laisvai tvarkyti savo reikalus ir tarptautines konferencijas Lietuvos, Latvijos, Estijos, lios. Sovietų valdžia privalo atleisti varžtus ir leisti kolonijoms nepriklausomai tvarkyti savo reikalus.

M. Šileikis

Jackson Parko tiltas (aliejus)

ADOLFAS TAUTAVICIUS

LIETUVIŲ TAUTOS PROTEVIAI

Zinoma, kad tautos susidarė suabejoti dėl Nevėžio kaip spėjimo ribos tarp žemaičių ir

šiais susijungusių artimų genčių. Daugelio mūsų tvirtai manoma, kad lietuviai seniau (kaip ir dabar) skirstėsi tik į žemaičius ir aukštaičius, o riba tarp jų buvo Nevėžis, nes tokia riba nustatyta XIV a. gale ir XV a. pradžioje. Tas faktas visiems taip įstrigo, kad manome jį ir žymiai anksčiau egzistavus. XII a. baltų genčių gyventus plotus vaizduojančiuose žemėlapiuose paprastai rytinė Lietuvos dalis priskiriama aukštaičiams, o vakarus nuo Nevėžio didesnis ar mažesnis plotas paliekamas žemaičiams (žr. K. Būgos, M. Gimbutienės ir kt. žemėl.).

Visiems senųjų genčių gyvimo tyrinėtojams yra žinoma, kad jos viena nuo kitos skyrėsi ne tik kalba ar tarme, bet ir kai kuriais papročiais bei materialinės kultūros reiškiniais — statyba, drabužiais ir kt. Tačiau idomu, kad žemaičių tarmė Nevėžio nesiekia; prie jo nėra palitę ir žemaičiams būdingi drabužiai ar pastatai. Todėl reikia

vus. Jų buvimas pagrįstas dalyvavimu tarptautinėje konferencijoje paremta tokia pačia teise, kokią yra paremta ir palestiniečių dalyvavimo teise. Jeigu Gromy-kai būtų įteiktas toks reikalavimas, jis tuojau atsisakytų nuo palestiniečių.

Teisės žinovas susirinkusiems šio bloko atstovams patarė visą laiką spausiti sovietų atstovus, neleisti jiems pasinaudoti neteisėtai laimėjimais. Jie neturi teisės laikyti pavergtas tautas. Jiems kiekviena proga reikia priminti jų įvestą kolonialinį išnaudojimą. Vakarių imperijos leido savo kolonijoms laisvai tvarkyti savo reikalus. Sovietų valdžia privalo atleisti varžtus ir leisti kolonijoms nepriklausomai tvarkyti savo reikalus.

jamos ribos tarp žemaičių ir aukštaičių gyventų plotų. Manoma, kad Nevėžis kurį laiką buvo tik politinė riba, nieko bendro neturinti su senosiomis genčių ribomis. Žiūrint į tokius žemėlapius, išskyla klausimas, kodėl mūsų kraštas vadinasi Lietuva, o ne Aukštaitija? Kodėl seniausiuose rusų ir lenkų rašytiniuose šaltiniuose (nuo XI a.) kalbama apie Lietuvą, lietuvių, o ne apie aukštaičius, kurių gyvenamasis didelis plotas buvo slavų pašonėje? Kodėl Aukštaitijos vardas pasirodo tik XIII a. gale, ir šitaip pavadinamos žemės prie Nevėžio? Kodėl aukštaičiai ir žemaičiai savo valstybėje em vadinti Lietuva, o save lietuviškai?

Taigi senųjų Lietuvos gyventojų skirstymas tik į aukštaičius ir žemaičius, matyt, nevisai atitinka tikrovę. Archeologiniai IX — XII a. paminklai rodo, kad toje teritorijoje, kur žemėlapiuose žymimi aukštaičiai ir žemaičiai, buvusios ne dvi, o trys kultūrinės sritys, liudijančios čia gyvenus tris gentis. Užuomina apie tokią gyventojų sudėtį randame ir rašytiniuose šaltiniuose. Pvz., lenkų kalbininkas J. Otrębskis atkarpė dėmesį į tą faktą, kad Gediminas, 1322 m. sudarydamas sutartį su Livonijos ordinu, save vadina lietuvių, aukštaičių ir žemaičių karaliumi. Galim prisiminti ir Lietuvos metraščiuose įrašytą legendą apie jos valdovų kilmę iš romėnų. Tame pasakijime randame užuominą, kad Lietuvos valstybės žemės iš pradžių valdė trys broliai — Borkpis (su savo sostine Jurbarku), Kūnas (Kaune) ir Spera (Kernavėje), o vėliau jau (apie XII a. pabaigą, t. y. dar prieš kalavijūnų atsi-kraunant prie Dauguvos) Lietuvą valdė jau tik du broliai: Kernius — žemaičius, Gimbutas — rytinę Lietuvos dalį, o Kūno valdytoji sritis — em iš vieno valdovų rankų į kitas. XIII a. viduryje abi šias sritis stengiasi paimti į savo rankas vienas, būtent, Mindaugas, kovojęs su pus broliais žemaičių kunigaikščiais Tautvilu ir Erdvilu.

Taigi rašytinių šaltinių užuomina ir archeologiniai duomenys verčia kalbėti ne apie dvi, o apie tris gentis, gyvenusias pagrindinėje dabartinės Lietuvos dalyje. Tai lietuvių, aukštaičių ir žemaičių.

(Bus daugiau)

— Arthur Goldberg pareiškė Belgrado posėdin susirinkusiems sovietų atstovams, kad kalbos Belgrade apie pagrindines žmogaus teises, nėra įsikišimas į so vietų vidaus reikalus.

— Prezidentas Carter tuo tarpu nesirėgia jokiai kelionėn. Jis skris į Venesuelą, Indiją, o vėliau į Iraną ir Europos valstybes.

A. CECHOVAS

GIMTAME KAMPE

(Tęsinys)

— Jūs malonėjate groti rojaliau? — paklausė jis Viera į staiga pasoko, nes ji numetė skarelę.

Išsėdėjo jis nuo pusiaudienio iki nakties dvyliktos valandos tylėdamas ir labai nepatiko Vieri; jai rodėsi, kad liemenė kaime, tai — blogas tonas, o šskirtinis mandagumas, manieros, o blyskus, rimtas veidas su tamsiais akiniais buvo šleikščiai saldaus; ir jai rodėsi, kad nuolatos jis, matyt, tylėjo todėl, kad jis netolimas.

Tetulė gi, kai jis išvyko, džiugiai pasakė: — Na, ką? Ar ne tiesa, puikus?

Teta Daša rūpinosi ūkiu. Stipriai aptemptai, skambėdama abiejų rankų apyrankėmis, ji vaikščiojo čia į virtuvę, čia į svirną, čia į tvartus smulkiais žingsniais, ir jos nugara virpėdavo; ir kai ji kalbėdavo su ūkvedžiu arba su kaimiečiais, tai kažkodėl kiekvieną kartą užsėdėdavo pince-nez. Senelis vis sėdėjo vienoje vietoje, dėjo pasjansą arba snaudė. Per pietus ir per vakarienę jis valgė baisiai daug. Jam teikdavo ir šios dienos ir vakarykščius valgius kamabrinės; čia ji jas atleisdavo dėl nedorybės, čia jos pačios išeidavo, sakydavo, kad nusikankinusios. Iš savųjų kaimiečių niekas nėjo tarnauti, ir tekdavo samdyti tolimus. Iš savųjų gyveno viena tikta mergelė Alena ir neišeidavo todėl, kad iš jos algos namie maitinosi visa šeima — senės ir vaikai. Šitoji Alena, mažiukė, išblyškusi — kvailoka, visą dieną tvarkė

pasjanse; bet nutikdavo, pietų metu, žvegdamas Viera, jis sumalonėdavo ir švelniai sakydavo: — Vaikaitėle mano vienintėlė! Vieročka!

Ir ašaros jo akyse blizgėjo. Arba staiga jo veidas tamsiai rausdavo, kaklas išsipūdavo, jis su pykiu žiūrėdavo į tarnaitę ir klausdavo, beldamas lazda: — Kodėl krieny nepateikė?

Žiemą jisai gyveno visiškai nejudėdamas, vasarą gi kai kada vykdavo į lauką, kad pažvelgtų į avižas ir žolę, ir, sugrįžęs, kalbėjo, kad be jo visur netvarka, ir užsimodavo lazda.

— Be ūpo tavo senelis, — švągdėjo teta Daša. — Na, dabar dar nieko, o ankščiau, neduok Deve: „Dvi, dešimt penkis karštas! Rykščių!“

Teta skundėsi, kad visi aptingo, nieko neveikia ir ūkis nei kokio pelno neneša. Iš tikrųjų nei kokio ūkininkavimo nebuvo; arė ir sėjo, nedavo, tiklatai įpratino ir iš esmės nieko nedarė, gyveno tuščiai. Nors visą dieną vaikščiojo, skaičiavo, rūpinosi; be-giojimas namuose prasidėdavo nuo penktos ryto valandos, ir nuolatos buvo girdėt „padook“, „atnešk“, „nubėk“ ir tarnaitės įprastai vakarop jau būdavo netekusios jėgų. Teta kas savaitę keisdavo vėrejas ir kamabrinės; čia ji jas atleisdavo dėl nedorybės, čia jos pačios išeidavo, sakydavo, kad nusikankinusios. Iš savųjų kaimiečių niekas nėjo tarnauti, ir tekdavo samdyti tolimus. Iš savųjų gyveno viena tikta mergelė Alena ir neišeidavo todėl, kad iš jos algos namie maitinosi visa šeima — senės ir vaikai. Šitoji Alena, mažiukė, išblyškusi — kvailoka, visą dieną tvarkė

kamabrius, padavinėjo į stalą, kūrėno krosnis, siuvo, skalbė, bet vis atrodė, kad jinai krapštos, beldžiasi batais ir tiklatai klud namuose; iš baimės, kad ją, neatleisti ir nepasiųstų namo, ji išmėsdavo ir dažnai daužė indus ir už juos išskaitydavo iš algos, o paskui jos motina ir senelė ateidavo ir lenkdavosi tetai Dašai iki jos kojų.

Kartą per savaitę, o kai kada ir dažniau atvažiuodavo svečiai. Teta įeidavo pas Viera ir sakydavo: — Tu su svečiais pasėdėtum, o tai pagalvos, kad tu išdidi.

Viera eidavo prie svečių ir ilgokai lošdavo su jais vintą, arba grodavo rojaliau, o svečiai šokdavo; teta linksma, dėl šokio sunkiai alsuodama, priedavo prie jos ir švągdėdavo: — Būk malonesnė su Marja Nikiforovna.

Gruodžio šeštą, Nikolajaus dieną, atvažiuojo iš karto daug svečių, apie trisdešimt: lošė vintą iki vėlyvos nakties, ir daugelis pasiliko nakvoti. Iš ryto vėl susėdo prie kortų, paskui pietų, ir kai po pietų Viera nuėjo į savo kambarį, kad pailsėtų nuo kalbų ir tabako dūmų, tai ir tenai buvo svečiai, ir ji vos neapsiverkė iš nusiminimo. Ir kai vakare visi emė ruošti namo, tai iš džiaugsmo, kad jie, pagaliau, išvažiuoja, jinai pasakė: — Jūs dar pasėdėtumėt!

Svečiai ją alsino ir varžė; ir tuo pat metu, — tai buvo beveik kiekvieną dieną, — vos pradėdavo temti, kaip ją jau traukė iš namų, ir ji išvažiuodavo iš svečių, kur nors į fabriką arba pas kaimynus dva-

rininkus; ir ten lošimas kortomis, šokiai, fantai, vakarienės... Jauni žmonės, tarnavusieji fabrikuose, kasyklose, kai kada dainavo ukrainiečių dainas, ir labai neblogai. Būdavo liūdna, kai jie dainavo. Arba sueidavo į vieną kambarį, ir čia prieblandoje kalbėdavo apie kasyklas, apie lobius, kažkada tyruose užkastus, apie Saur-Mogilj. Kalbų metu vėlyvu laiku, nutikdavo, staiga pasigirdavo „pa-vo-jus!“ Tetai ėjo girtas arba ką nors plėšė kaimynijos kasyklose, arba kaminuos stūgavo vėjas, beldė langinė, paskui kiek palūkęjus girdimas pavojaus gaudysys cerkvėje: lafai prasidėdavo pūga.

Visuose vakaruose, piknikuose ir pietuose ne-kintamai pati idomiausia moteris buvo teta Daša ir pats idomiausias vyriškis buvo daktaras Neštapovas. Fabrikuose ir sodybose skaitė labai mažai, grojo tik-tai maršus ir polkas, ir jaunimas visada karštai gik-tėjosi dėl to, ko nesuprasdavo ir lafai būdavo stacio-kiška. Gindijose karštai ar garsiai, ir kėlėta, niekur ki-toje vietoje Viera nesutikdavo tokių nerūpestingų ir nejautrių žmonių, kaip čia. Atrodė, kad jie neturi nei tėvynės, nei religijos, nei visuomeninių interesų.

(Bus daugiau)

Iš rusų kalbos vertė Jonas Valatits

SKAITYKITE IR PLATINKITE
DIENRAŠTĮ „NAUJIENAS“

DR. R. G. BALUKAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building). Tel. LU 5-6446
Prima liguos pagal susitarimą.
Jei neatliep. skambinti 374-8004.

DR. C. K. BOBELIS

INKSTŲ IR ŠLAPIMO TAKŲ
CHIRURGIJA
Telef. 695-0533
Fox Valley Medical Center
860 SUMMIT STREET
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PAUL V. DARGIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Westchester Community Klinikos
Medicinos direktorius
1938 S. Hanheim Rd., Westchester, IL.
VALANDOS: 3-9 darbo dienomis ir
kas antrą sešadienį 8-3 val.
Tel.: 562-2127 arba 562-2728

Rez: GI 8-0873

DR. W. EISIN-EISINAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neat-
liep. skambinti MI 3-0001.

TEL. — BE 3-5893

DR. A. B. GLEVECKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ AKIŲ LIGOS
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą.

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71 St. Tel. 737-5149
Tikrina akis Pritaiko akinius ir
"contact lenses"
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Val. antrą, 1-4 popiet.
ketvirtą 5-7 val. vak.
Ofisų telefonai: 776-2880
Residencijos telefonai: 448-5545

DR. VYTAUTAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
E. Endra: praktika, spec. MOTERŲ ligos.
Ofisų telefonai: 2652 WEST 59th STREET
Tel. PR 8-1223
OFISŲ VAL. pirmą, antrą, trečią.
ir penktą, 2-4 ir 6-8 val. vak. Sešadienį
naktį, 2-4 val. popiet ir kitu laiku
pagal susitarimą.

P. SILEIKIS, O. P.

ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai. Med. ban-
dazai. Speciali pagalba kojoms.
(Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Sešadieniais 9-1
2850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telef.: PROspect 6-5084

Gėlės visoms progoms.

BEVERLY HILLS GELINČIAI
2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834
Naujoji Barbaros ir Gene Drishų
krautuė.
THE DAISY STORE
9918 Southwest Hwy. Oak Lawn
Tel. 499-1318

PERKRAUSTYMAI

MOVING
Leidimai - Pilna aporauda
ZEMA KAINA
R. SERENAS
Tel. WA 5-8063

MOVING

Apdraustas perkraustymas
iš įvairių atstimų.
ANTANAS VILIMAS
Tel. 376-1882 arba 376-5996

SOPHIE BARCUS

RADIOJO SEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA,
1490 kit. A. M.
Lietuvių kalba: kasdien nuo pi-
rmadienio iki penktadienio 12-30
1-00 val. popiet. Sešadieniais
ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30
val. ryto.

Vedėja Aldona Daukus
Telef.: HEmlack 4-2413
7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, ILL. 60629

JADVYGA PAUKŠTIENE

Kauno senamiestis (Tapyba)

**ATSIMINIMŲ SKIRSNELIS
MANO SIAUBINGOS DIENOS...****Zvėryne**

Ne. Aš negaliu šiandien važiuoti į knygyną "Visų tautų literatūros" studijoti! Saulė dega, dar vėsiu, pavasarinis šviežumas, bet mano ramybė atėmė laikraščio antrą, kurį pamaciau praedamas: "Hitleris karo laivų skubą Klaipėda". Ir, išėjęs važiuoti į knygyną, aš pajutau staigų norą važiuoti į Zvėryną. Nusiraminti, nusiraminti... Saulė ir ten tie malonūs laukiniai žvėrys. Palieku protėvių protėvių arejus, vėliau imtus vadinti ari jais, Persijoje ir Indijoje (pirmamė toms), ir dideliu troškimu skubu pamatyti pagarsintų žiauriausių žvėrių plešrūnų veidus.

Išėjęs į išorinį narvą dailosi tigras. Jo rami eiseną ir žiemą nusikratantis žiovalys man pasako: "Na, ką — ar aš toks jau baisus?..." Man tik nuobodu su jumis, žmonėmis, tai ir viskas! žinoma, jūs sakysite — paleidus tik mane į mišną, tai... Ir ką gi tai?!... Gi, pasidairęs, laisvėje jie tik ginas nuo pavojų (gąsdina ir tie jūsų automobiliai!) turbūt griezčiau čia pat mo... Be to, jie žvėrys — turi nakvoti... Kur gi dingis!... O me jiems daug ką atleisti! bet aš nesu toks jau... Žiūrėk, Niekas visame Zvėryne neis

ka tas pilietis skaito..." Prieš tigrą narvą, išbandydama naują saulę, ant suolėlio atsėdėjo žmogus su laikraščiu. Antrą rėkė: "Toliau bus grobiama Rumunija". Aš iš gėdos nusisukau nuo demeto tolimų girių gyventojų ir nueėjau. Liūtas, palyginti su politiku tigrų, pasirodė visai pastorališkas. Būdavo fokie vaizdėliai poriterinė gądynė: pastorališki... Avelės, žolė, nekalts berniškio pienuo... Dramlys savo svorį buvo tik priešingybė kitų tautų pamynimui išbrinkusio žiaurais baidūno... Juk dramblių, pirmą, kol jis pradės ką savo didumu skriausti, reikia labai supykinti... O jis, be to, ir labai nuomai laisus ir sugyvenamas. Gal kiek neramumu padvelkė iš laukinių kacių akių, bet tai juk daugiau paviršutinė jų puikybė, negu piktnus. Čia žvėrys visi apsipratę ir žiauriai mai apie juos tik knygose. O ir Ir ka gi tai?!... Gi, pasidairęs, laisvėje jie tik ginas nuo pavojų (gąsdina ir tie jūsų automobiliai!) turbūt griezčiau čia pat mo... Be to, jie žvėrys — turi nakvoti... Kur gi dingis!... O me jiems daug ką atleisti! bet aš nesu toks jau... Žiūrėk, Niekas visame Zvėryne neis

Quick 'N' Easy Caramel Apples

Falling leaves, football and apple picking time are signs to remind us that autumn is here. And while the advent of the apple season triggers thoughts of homemade pies, cobbles, applesauce and cider, for many it's the crisp, juicy eating apple tucked inside some chewy caramel that calls to mind the fondest memories. And now there's a quick 'n' easy way to make caramel apples. With Wrapples caramel sheets from Kraft. This new method calls for stretching a round sheet of caramel over an apple, overlapping snugly to cover, inserting the stick and baking for five minutes. No mess, no fuss. And easy enough for even young children to help. Everything needed (except the apples) to make six caramel apples comes right in the package. Wrapples sheets can also be used one at a time, storing unused discs in an airtight container. During autumn, they'll be in the produce section of your favorite store as well as on the candy shelves. And don't forget to check the package for other ways to use these great apple put-ons.

Easy Caramel Apples
Wrapples caramel sheets
Medium-size apples
washed, dried
Use caramel sheets to prepare caramel apples according to package directions. After removing from oven, immediately remove paper and roll in nuts, pressing lightly. If caramel apples cool too quickly and lose stickiness, return to oven 1 to 2 minutes to soften. Serve or store on paper liners in a cool, dry place. No need to refrigerate.
Hints: Medium-size apples are about 3 per pound. Raisins, granola-type cereal, marshmallows or chocolate chips may be substituted for nuts.

KANADOS NAUJENOS

Florida vilioja Kanados
veršlininkus

Prieš kelis metus verslininkai A. Pilpavičius su A. Dirse pardavė Hamiltono miestelį turė. tą viešbutį — hotel ir išvyko į Florida. Vėliau A. ir T. Zebertavičiai, o dabar prieš kelis mėnesius Rita Ulbinaitė-Di Cienzo su vyru pardavė Niagara Falls, Ontario, turėtą restoraną ir nusipirkė "Jolly Roger" Motel-Boatel 11525 Gulf Boulevard, Treasure Island, Florida, St. Peterburg prieštiesčio rajone. Turi plaukymo baseinus, privačius dokus žvejojimui. Kiekviename kambaryje ir apartamente televizija ir telefonas. Šalia yra restoranas, klubas, krantuvės ir t. t. Šiuo metu iki gruodžio 15 d. yra žemiausios kainos. Kas mano važiuoti dabar ar vėliau į Florida, galite skambinti dėl vietos rezervavimo, telefonas 813-360-5571. Galite naudoti ir lietuvišką kalbą, nes Rita Ulbinaitė-Di Cienzo laisvai kalba lietuviškai.

Rita Ulbinaitė-Di Cienzo yra daug darbo idėjusi Niagaros Pu siasalio lietuvių kolonijoje. Per eilę metų šoko tautinių šokių grupėje. Be to, būdama gabi pianistė, vadovavo mokyklinio amžiaus jaunimo chorui, kuris išpildydavo lietuvių minėjimo programą. Ritos mamytė ir dabar, nežiūrint, kad jau pensijos amžius dar tebėra veikli ir daug prisideda prie SLA 72 kuopos veiklos.

Linkiu Ritai Ulbinaitė-Di Cienzo su vyru Richardu sėkmės naujame versle Floridoje.
J. Šarapnickas

VARDAI LAIKRAŠČIUOSE...

Iševiai nūn išlėto nyksta ir jų su gedulu vardai kasdieną "į dausas išvyksta ir nebegrįs jau amžinai".

Kada tik laikraštį žiūrėsi, mirimų ras ten žinių... Ar verkis, ar labai liūdesi, nebepakeisi nieku jų! Jaunieji prašo nebesiųsti, tėvams numirus jų spaudos... Ir kaip gali čia nenulūsti, nykima jausdamas tautos!...

Arėjas Vitkauskas

Tomas A. Edisonas išrado ne tik magnetofoną, bet ir kalbančias lėles, 1888 m. įsteigė jų dirbtuvę ir pagamino keletą šimtų kalbančių lėlių, tačiau gamybos teisės nupirko kitas fabrikas ir visas lėles sunaikino.

da! Kad ne tu — nebūtų šiandien vergij!

Arėjas Vitkauskas
Chicago, Ill.

gąsdino taip širdies, kaip anos šiandieninių laikraščių antrą, kurios diena iš dienos darosi agresyvesnė...

Tik paukščių skyruije gal buvo daugiau klykimo, negu paprastai. Bet ir to priežastį supratau, kai pamaciau ant žemės paliktą laikraščio lakštą su didelėmis juodomis raidėmis:

"Hitleris globos visas mažas tautas Europoje..."
Paukščiai, juk — tos "mažosios tautos"...

Todėl nestebėtina, kad koks ten, panašus į šnektį, sparnuojis, kreivai žiūrėdamas į laikraščio kraščiuoką, vis balsiai skaito:

"Europa!... Europa!... Europa!..."

O viena šneki papūga tiesiai blaškėsi:
"Aš einu iš galvos!... Aš einu iš galvos!..."

Be vistiek Zvėryne palikau didelę dalį savo neramumo. Kiek atsigavo širdis.

Galinga šypsena

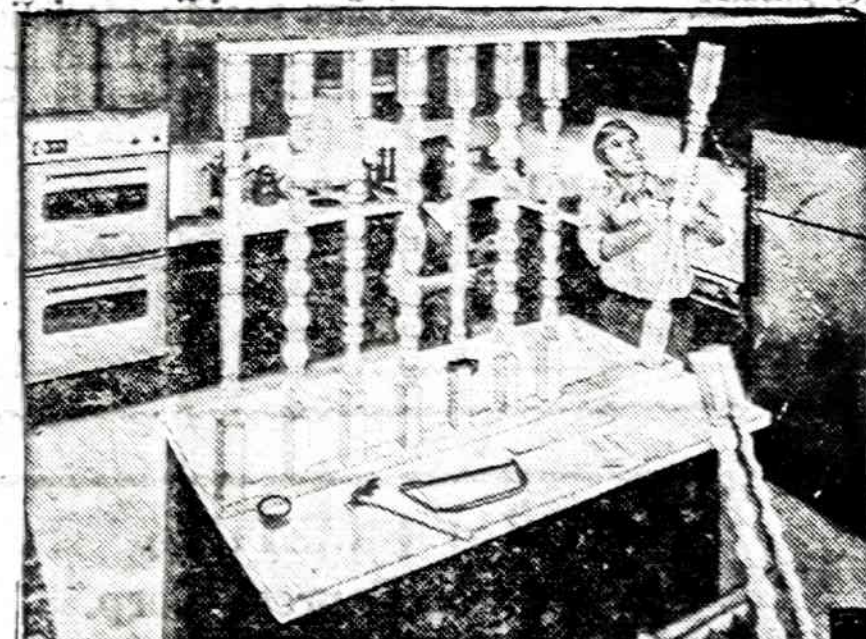
Jūs matėte tas pigias, saldzias "miescioniškas" šypsenas, (tyčia parodytas, kai fotografavo) Madrido gatvėse, kai susirinkę entuziastai triukšmingai reikė žadėjimą ginti vyriausybę iki paskutinio šūvio, iki paskutinio kraujo lašo...

Tie patys laikraščiai tas pačias pigias šypsenas rodė ir kai paėmė Madridą Franko berberai (maturai) maršavo gatvėmis. Tokias pat šypsenas mums rodo laikraščiai — kur itales sveikinamos savo vada, Dučė...

Tokių pat šypsenų prisėta ir kur entuziastės sveikinamos Hitlerį...

Tos pačios šypsenos, žinoma, išlys ir kai Italija nusikratys imerijų besiekančios tironijos... Ir kai taufa pasmerkės knygų degintoją...

Galinga tu, plačioji "miescioniška" šypsena ir visur pasiro-

In today's "do-it-yourself" world, the amateur decorator or the professional too, for that matter, is turning increasingly to "turnings"—or architectural spindles as they're known in the trade—to provide innovative and imaginative touches in the home.

Architectural spindles—yes, they're the same products which used to be known as balustrades in staircases—now are available in a variety of sizes and styles. But the sky's the limit when it comes to the decorative uses to which they're now being put.

Architects, interior designers and "do-it-yourselfers" find the spindles a versatile, stylish and inexpensive way to add character to a home or office, indoors or out.

Spindles are being used as candle holders or lamp bases, as room dividers, screens and valances, or as legs for coffee tables, workbenches for bookcases

Sawn in half, they are being mounted on walls and doors as decorative elements, used as plant holders or as grille elements.
E. A. Nord Co., Everett, Wash., the world's largest manufacturer of architectural spindles, produces these decorative items in nine different styles, three different thicknesses and in heights from 7 1/2 inches to eight feet.
The spindles are made of selected western woods, turned on hopper-fed lathes, sanded to a smooth finish then shrink wrapped in clear, protective plastic. A brochure on spindle characteristics and ideas for using spindles is available

**ŠVENTO RAŠTO PAMOKYMAI IR PAAIŠKINIMAI
KIEKVIENĄ DIENĄ BŪTINI KRIKSCIONIUI**

"Viešpaties ranka buvo su jais ir didelis skaičius, kurie įtikėjo, grežėsi į Viešpatį".

Ap. Darb. 11:21.
Viešpaties ranka šioje vietoje reiškia jo galybę ir vadovystę. Dėlto kiekvienas Dievui pasišventęs krikščionis yra tarsi Viešpaties pirštas. Jei norime būti pasiruošę tarnauti Dievui ir būti jo atstovais, tai turime klausyti jo, priimti jo patarimus ir pasielgti kaip jis reikalauja. Reikia taip pat žiūrėti, kad mūsų darbai būtų vaisingi ir kad būtumėm tikrais ir tinkamais Aukščiausiojo Dievo pasiuntiniais. Todėl reikia prašyti iš aukštybių pareinančios dangiškos išminties, priimti Dievo siųstąsias pamokas ir pasinaudoti visomis priemonėmis tarnavimo progomis.

Visi žino, kad mirtis yra žiauri ir paliečia kiekvieną. Bet kur yra mirusieji? Į tą klausimą atsako knygtė "Viltis po mirties", kurią gausite nemokamai. Rašykite:

F. ZAVIST, 3715 West 66th STREET, CHICAGO, ILL. 60629.
SV. RAŠTO TYRINETOJAI.

Mažeika & Evans

Laidotuvių Direktorai
6845 SOUTH WESTERN AVE.

Trys Moderniškos Koplyčios
Mašinoms Vieta
Tel. 737-8600
Tel. 737-8601

EUDEIKIS**GAIDAS - DAIMID**

SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: YArds 7-1741-1742

4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas: LAfayette 3-0446

MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

PETKUS**TEVAS IR SŪNUS****MARQUETTE FUNERAL HOME**

2533 W. 71st Street
Telef.: GROvehill 6-2345-6

1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef.: TOWNhall 3-2108-9

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
AIKSTĖ TUTOMOBILIAMS PASTATYTI

N A R I A I:
Chicago
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijos

AMBULANCE
PATARNAVI-
MAS DIENA
IR NAKTĮ
★
TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MIESTU
DALYSE.

ANTANAS M. PHILLIPS
TOMAS IR LAURYNAS LABANAUSKAS
3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401

BUTKUS - VASAITIS
1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIUNAS
1348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAfayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS
3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNŪS
(LACKAWICZ)
2424 WEST 69th STREET R/npblic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE VL t'nica 7-6672
11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, IL. 974-4410

P. J. RIDIKAS
3354 So. HALSTED STREET Phone: YArds 7-1911

Dabulevičius prisimena

(Atkelta iš 2 psl.)

Čia bus tik paprastos remonto darbai ir kai jis vis tiek nesutiko nedviprasmiškai pareikšti, kad jiems generolo elgsena visai nesuprantama...

Gustaičių šeima palaikė gana glaudžius santykius su gen. Vilkosko šeima ir vieną pas kitus gana dažnai lankydavosi. Bet gen. V. Vilkoskui užėjus kariuomenės vado vietą ir Sovietų Rusijos okupacijai priartėjus tie šeimyniški santykiai natūraliai atvėso. Bet santykių atvėsimas nesutrukdė gen. A. Gustaičių nueiti į kariuomenės štabą ir griežtu tonu pareikšti kariuomenės vadui gen. Vilkoskui savo nepasitenkinimą dėl įvairių suvaržymų ir informacijos nebuvimo tuo metu, kada vyksia krašto okupacija...

Reik daleisti, kad šis A. Gustaičio interviu kariauomenės štabe, kokiais tai kanalais, pasiekė ir okupantų rusų ausis. Savaimi suprantama, kad po to, kiekvienas velionio žingsnis, su bolševikiniu budrumu, buvo sekamas... Dėl šios priežasties, gal būtų, jam ir nepasisekė išsibėginti sieną pereinant. O juk nemažas skaičius buvusių aukštųjų Lietuvos pareigūnų, jų tarp ir gen. St. Raštikis, išsigelbėjo sieną pereinami.

Kas mano buvo čia pasakyta ir ką šiandien daugiau išgirsime, tai bus tik trumpi fragmentai iš aviacijos brigados generolo velionio Antano Gustaičio gyvenimo ir jo veiklos. Reik tikėti, kad nežūgo sulauksime šio lietuvių tautai nusipelnusio vyro užbaigtos monografijos, kuri jo darbus ir gyvenimą plačiau ir tiksliau nušviestų. O dabar mes turime būti dėkingi pniai Gustaitienei ir jos artimiesiems už šios kultūrinės popietės su-ruošimą.

Rūkorių ir studentų...

(Atkelta iš 3 psl.)

džiojo Amerikos gydytojų biznio nepralaužiamą sieną.

Lėktuvnešyje esama lietuvių

San Francisco apylinkėse trumpas atostogas leidžiant, spalio 16 d. buvo maloni proga pabūti svečių Amerikos karo laivyno bazėje Alameda mieste. Tuo tarpu iš jūros kelionės yra sugrįžęs lėktuvnešis US Enterprise, jo įgula gyvena, kaip jūreivių sakoma, žemyno gyvenimą.

Milžinas lėktuvnešis. Kai iš vieno skrybiaus į kitą vaikščio-

jom, laipiojom net iki laivo kapitono kedės ir iki radaro bokšty, tai tik tada pajutau, kokio esama išradimo žmogaus proto, kokia nepaprasta technikos žmonių kūryba. Šis lėktuvnešis naudoja atominę energiją.

Nėra reikalo ir neįmanoma viską surašyti, ką ten įdomaus teko pamatyti, bet reikia pasidžiaugti, kad lėktuvnešio tarnyboje yra ir lietuvių, tai Donatas Salkaitis, iš Čikagos Marquette parko ir Algis Zolp, gimęs Kuboje (tėvas lietuvis, motina kubietė).

TRUMPAI

*

— Jonas Janulaitis iš Marquette Parko atsiuntė tokį laišką: "Pagausėjus darbo valandų skaičiui US Steel South Works plieno liejyklos Chicagoje anksčiau nesukubau atsiliepti, tad nors pavėluotai atsiliepiu su \$10 Money Orderiu ir šią sumą prašau skirti laikraščio leidimo paramai. Apie US Steel South Works liejyklą spaudoje buvo daug prirašyta ir televizijoje nemažai prikalbėta, bet tikrumo žymesnių pakaitų nėra ir kol kas jos nenumatomos. Tiesa, ten kaip kurie darbininkai dirba sutrumpintą 4 dienų darbo savaitę, bet yra ir tokių, kurie dirba 6 dienas ir po 12 valandų dienoje. Deja virš 2 mėnesiai kaip Duluth, Minesotoje, rūdos kasyklose vyksta streikas. Atsargos Chicagoje gali baigtis iki Naujų Metų... Toliau malsime kaip dalykai klostysis. Iki sekancio karto".

— Paulius Kuras išrinktas Kanados Lietuvių Jaunimo S-gos pirmininku. Kęstutis Vilis — vicepir. Nijolė Gverdytė — sek. Rita Vilienė — in formacijai, Zita Bersėnaitė — ryšiams, Vytautas Valaitis — ižd., Marius Gudinskas — koordinatorium politiniams reikalams, Jurgis Valaitis — ryšininku su vak. Kanados jaunimu.

— Dana Runimaitė iš Cicero yra ne tik gabi aktorė, bet ir profesionalė gitaristė. Toronto Lietuvių Namų Moterų ir Vyru klubai ją pakvietė atlikti programą savo pobūvyje spalio 29 d.

— Aldona Juškaitė sėkmingai baigė bibliotekininkystės studijas Melbourne universitete. Jos diplominis darbas buvo apie lie-

A. Cooper Skupas

Čikagos miesto vaizdas

tuvių literatūros knygas Australijos bibliotekose.

— Pabaltiečių meno draugija Baltija New York'e ruošia dailės darbų parodą spalio 29 ir 30 d. Kultūros židinyje. Draugijoje lietuvių atstovauja dail. E. Urbaitytė, V. Žilinskas ir K. Zoromskis. Parodoje bus išstatyta virš 90 darbų.

— Toronto lietuvių evangelikų Iškanytojų parapijos komitetas planuoja 3 dienų ekskursiją autobusu Chicago į Tėviškės parapijos 25 m. jubiliejaus iškilmes lapkričio 27 d. Reikia ne mažiau 39 ekskursantų. Suinteresuoti kreipiasi į parapijos kleboną kun. Algį Žilinską, tel. 277-2148. Naujajai parapijos komitetai sudaro M. Dambrienė, G. Maurušaitytė, V. Dauginis, G. M. Šernas, P. Šturmas, P. Povilaitis ir Stanaitis.

— Toronto Lietuvių Namai yra ne tik kultūrinė, bet ir ekonominė institucija. Juose darbu gauna apie 120 tautiečių, kurie per metus uždirba apie \$160,000.

— Toronto Lietuvių Pensininkų Klubas plečia savo veiklą ir ieško būdų platesniam bendradarbiavimui bei pasiekimui idėjoms. Tuo tikslu yra kviečiamas Ontario provincijos ir Montrelio pensininkų atstovų suvažiavimas Lietuvių Namuose lapkričio 5 d. vidudienį. Tuo pat metu Gedimino pilies menėje ruošiamas mugė. 7 val. vak. Mindaugo salėje ruošiamas "Nepriklausomos Lietuvos" savaitraščio vakaras. Programoje dalyvaus sol. Gita Čapkauskienė ir Montrelio Aušros Vartų parapijos oktetas.

— Ses. M. Irena paskirta šv. Kryžiaus ligoninės visų skyrių raštinės tarnautojų supervizore. Ji šiose srityse turi patirtimą, nes dirbo priėmimo, X-Ray, chirurgijos ir slaugymo skyriuose, be to, baigusi Marywood kolegiją, Seranton, Pa. Naujajai pareigūnė yra gimusi Yonchų šeimoje, buvo pakviesta archidiezeijos mokytojų tarybon ir įvedė tautinių mažumų dienas mokyklose.

— Laima Rastenytė-Lapinskienė ir Lapinskų sūnus Aras pakviesta su jos lėlių teatrų specialiai programai Daley kolegijoje, 7500 S. Pulaski Rd., spalio 29 d. 10 val. ryto. Programą ruošia kolegijos Moterų unija. Ji bus 700 m. pastate, bilietai po 75 c. suaugusiems ir 50 c. vaikams. Visi kviečiami dalyvauti. Programoje bus ir dvi lietuvių pasakos — apie keliaujančių stalių taip pat apie Petruką ir vilką. Kolegijoje yra įvairūs suaugusiems kursai vakarais. Teirautis Adult Education raštinėje, tel. 735-3000.

DR. BOBELIS PRAVEDE PAVERTGŲ TAUTŲ SAVAITE

Pavertgų Tautų kongresas įvyko Chicago, Sheraton viešbuty, 505 No. Michigan Ave. spal. 22—23 d. Jį suruošė lietuviai; latviai, estai, ukrainiečiai, rumunai, vokiečiai ir kt. Dalyvavo daug žmonių.

KAIKAS JAU DAROMA SENIEMS APSAUGOTI

CHICAGO. — Ketvirtadienį buvo suauktas policijos ir administracijos vyresniųjų pareigūnų posėdis specialiai iš-

klausti senesnio amžiaus piliečių liudymų apie jų pergyvenimus banditams užpuolus ar į namus įsilaiziant. Nukentę jusių pasakojimai klausytojus sukėlė siautį.

Išklausyta 19 liudininkų. Vienas 85 metų amž. pilietis pasakojė, kaip buvo ant greitųjų traukinių platformos apipletas ir nuo platformos nustumtas. Kitas lygino, kad apipletis seną žmogų yra kaip iš vaiko atimti saldainį, tuo skirtumu, kad atėmęs vaiką palieka verkiantį, o šį laikų banditai apipletis ir sumuša arba net nužudo. Kitas liudijo, kad jo gyv. namuose šiais metais įvyko 15 "vizitų".

Ką daro miesto valdžia? "Visą, ką meras patarė". Pūskite švilpuką! Papūstum, tamsa, kad banditas švilpine perskeltų galvą! atsakė nukentėjusi moteris.

Keltas pasiūlymas steigti specialų dalinį seniems žmonių ginti. Illinois Seimo atstovas Ellis Levin (demokratas iš Chicago) pradžioje su grupe senesnio amžiaus piliečių vykti pas l. e. p. Policijos vadą Michael Spiotto.

Tik kuomet valst. gynėjas Bernard Carey pranešė, kad jei nepilnamečiai padarys kriminalinį nusikaltimą, bus persekiojami ir baudžiami kaip pilnamečiai, visa auditorija nuplėjo.

◆ Muz. A. Jurgutis duoda privačias piano pamokas. Skambinti rytais. Tel. 471-0985. (Pr.)

★ Pasakyti tiesą šiais laikais yra pats svarbiausias reikalas ir būtiniausias uždavinys. Dėl tiesos ir teisybės Naujienos nekuomet nebijojo ir nebijo konfrontacijos, nors dabar daug kas nori įvesti madą, kad bendradarbiavimas su sovietais yra patriotinis aktas, paliekant su juo konfrontaciją pavertę žemiems...

Naujienos buvo ir yra už demokratiją ir toleranciją. Deja, jos negali toleruoti, Lietuvos okupacijos tolerantų ir patikti įvairių tipų bendradarbiautojus visiškai laisvėje.

Todėl šio pasimetimo ir lūžų laikotarpiu Naujienos yra būtinos kiekvienam lietuviui. Reikia prisidėti prie sąjūdžio vadgubinti Naujienų skaitytojus.

Reikalauja pilnos palestiniečių atstovybės

BEIRUTAS, Libanas. — Atrodo, kad Sirijos prezidentui pavyko įtikinti arabus dėl palestiniečių atstovybės. Izraelio užsienio ministeris sutiko leisti arabams savo delegaciją atsiųsti ir palestiniečius į Ženevos konferenciją.

Arabų vadai buvo sutikę su sekretoriaus Vance pasiūlymu. Bet dabar aiškėja, kad arabai vis dėlto nori, kad palestiniečiai galėtų pilnomis teisėmis dalyvauti Ženevos konferencijoje. Sirija nesutiko su amerikiečių pasiūlymu. Ji pirmoji pradėjo reikalauti, kad palestiniečiai oficialiai ir viešai pasiųstų savo atstovus į Ženevos konferenciją.

Šiai pozicijai priarė ir Egipto prezidentas, nors praėjus savaitę jis sutiko leisti Jordanijai atsiųsti savo delegatą. Dabar aiškėja, kad ir Sovietų Sąjunga reikalauja leisti palestiniečiams dalyvauti toje konferencijoje pilnomis teisėmis. Jeigu tokia bus visų arabų ir rusų pozicija, tai ilgai planuota Ženevos konferencija gali ir neįvykti Sirijos prezidentas pranašauja, kad be dar vieno karo Artimuose Rytuose nebus jokios taikos.

— Vokiečių vyriausybė paruošė dar griežtesnes taisykles vežiojimui grupių. Atrodo, kad grupinį lėktuvų galėjo įsibrauti teroristai. Į paprastus keleivius lėktuvus jiems nėra pogo.

REAL ESTATE

Namai, Žemė — Pardavinimi REAL ESTATE FOR SALE

PAŠKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ZEMAIŠ NUOSIMČIAIS MENESINIAIS ĮSISIMOKĖJIMAIŠ

DĖL VISŲ INFORMACIJŲ KREIPTIS Į

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

LABAI ERDVUS 2 aukštų mūrinis (2 po 6). Geros pajamos, nauji kilmės, 2 mašinų garažas, Marquette Parke. Labai prieinama kaina.

GERAS NAMAS, dar geresnės pajamos: 3 butai ir biznis Brighton Parke. Paskubėkite.

ŠIMAITIS REALTY

Notary Public

Insurance, Income Tax

2951 W. 63rd St. Tel. 436-7878

M. L. S.

Gausus namų pasirinkimas pietvakariuose

BUDRAITIS REALTY

Ivairi apdrauda — INSURANCE BUTŲ NUOMAVIMAS — pakenkam nuomininkus

4243 W. 63rd St., Chicago Tel. 767-0600.

HELP WANTED — MALŲ Darbininkų Reikia

MACHINIST

HONING MACHINE SUNNEN SET UP & OPERATE Grind Rite Grinding & Mfg.

679-0900 6420 North Hamlin, Chicago

WANTED FOLDER OPERATOR SET UP AND FEEDER Full time 1-st and 2-nd Shift. Good starting pay and Company benefits. Experience preferred or we will train. Must understand English. Western suburb location.

CALL MR. CURREY, 449-2800 Between 9 AM and 4 PM

STRUCTURAL STEEL WORKING FOREMAN Must have experience in structural steel fabrication. Union shop, night shift.

543-0300, Ex. 242 SWIFT STEEL, INC. 133 North Swift Rd.

Addison Equal Opportunity Employer

BEST THINGS IN LIFE

Frank Zapolski 1208 1/2 W. 75th St. GA 4-8654

State Farm Life Insurance Company

AR JAU PASIARĖTE SAVO TESTAMENTĄ?

Tuo reikalu jums gali daug padėti teisininko Prano Šulo paruošta, teisėjo Alphonse Wells peržiūrėta, "Sūduvos" išleista knyga —

KAIP SUDAROMI TESTAMENTAI

Su legališkėmis formomis Knyga su formomis gauna ma "Naujienų" administracijos knygos kaina \$3.. Su legališkėmis formomis — \$3.50.

Užsakymus su Money order siųsti: "Naujienos", 1739 S. Halsted St., Chicago Ill. 60608.

185 North Wabash Avenue 2nd Floor Chicago, Ill. 60601

185 North Wabash Avenue 2nd Floor Chicago, Ill. 60601

185 North Wabash Avenue 2nd Floor Chicago, Ill. 60601

185 North Wabash Avenue 2nd Floor Chicago, Ill. 60601

185 North Wabash Avenue 2nd Floor Chicago, Ill. 60601

185 North Wabash Avenue 2nd Floor Chicago, Ill. 60601

185 North Wabash Avenue 2nd Floor Chicago, Ill. 60601

185 North Wabash Avenue 2nd Floor Chicago, Ill. 60601

185 North Wabash Avenue 2nd Floor Chicago, Ill. 60601

185 North Wabash Avenue 2nd Floor Chicago, Ill. 60601

185 North Wabash Avenue 2nd Floor Chicago, Ill. 60601

185 North Wabash Avenue 2nd Floor Chicago, Ill. 60601

IMKITE BE BAIMES 10 BUTŲ tvarkingas mūro namas. Apie \$22,000 metinių pajamų. Naujas stogas, du šildymai ir elektra. Galima mainyti į vieną arba dvi butų namą Marquette Parke, o pinigų gėmą pirkėjui kaina — tai atradimas.

2 BUTŲ gelsvų plytų 18 metų modernus namas ir ekstra didelis mūro garažas, įrengtas beveik kaip trečias butas gražiam, sausam beismante. Daug kitų priedų, greit galima užimti, vertas \$80,000.

BIZNIO PREKYBAI, restoranui ar ofisui didelis patogus mūras ant platus sklypo Marquette Parke. \$42,900.

GRAŽUS SKLYPAS ir garažas Marquette Parke.

DIDELIS mūro bungalow ant platus sklypo, gazu šildomas. Geroji vieta, Marquette Parke. \$25,750.

TVIRTAS 2 BUTŲ mūro namas. Du atskiri šildymai, alumin. langai, didelis garažas, labai gera vieta. \$31,900.

VALDIS REAL ESTATE

2625 West 71st Street Tel. 737-7200 arba 737-8534

BUILDERS AND CONTRACTORS Namų Statyba ir Remontas

ELECTROS ĮRENGIMAI, PATAISYMAI Turis Chicago miesto leidimą, dirbu ir užmiešiuose greit, garantuoti ir sąžiningai.

KLAUDIJUS PUPUTIS 4358 So. Washenaw Ave. Tel. 927-3559

NAMŲ REMONTAS DIRBŲ VISOKIUS DARBUS: DURIS, LANGUS, LAIPTUS, PORČIUS IR PAKELIUS. JEIGU REIKALINGA, KAINA NEBRANGI.

Tel. RE 7-3687, Chicago, Ill. Šaukti vakarais MIKAS M.

DĖMESIO 12-30 M. AMŽIAUS VAIRUOTOJAI Tikrai \$98 pusei automobilio Liability apdraudimas pensininkams Kreiptis

A. LAURAITIS 4445 So. Ashland Ave. 523-8775

A. TVERAS LAIKRODŽIAI ir BRANGENYBES

Pardavinimas ir Taisydas 2646 WEST 69th STREET

Tel.: REpublic 7-1941

M. SIMKUS Notary Public

INCOME TAX SERVICE 4259 S. Maplewood, Tel. 254-7450

Taip pat daromi vertimai, giminių škievčiai, plidomi pilietybės prasyrai ir kitoki blankai

Siuntiniai į Lietuvą ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Ave. Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

Siuntiniai į Lietuvą ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Ave. Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

Siuntiniai į Lietuvą ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Ave. Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

Siuntiniai į Lietuvą ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Ave. Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

Siuntiniai į Lietuvą ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Ave. Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

Siuntiniai į Lietuvą ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Ave. Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

Siuntiniai į Lietuvą ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Ave. Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

Siuntiniai į Lietuvą ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Ave. Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

JUBILIEJINIŲ METŲ NAUJŲ SKAITYTOJŲ VAJUS

NAUJINIOMIS šiemet suėjo 63 metai. Minint tą sukaktį, gerbiant pirmojo Amerikos lietuvių dienraščio steigėjų bei lietuviškos spaudos pirmųjų ir atliekant būtiną pareigą amžinam lietuviškos spaudos išlikimui skelbiamas Naujienų platinimo vajas.

NAUJINIOMIS tvirtai stovi ir kovoja už Lietuvos ir pavertę lietuvių laisvę, teisingumą ir nesidėdamas ir nandėdamas su okupantais ar jų igaliojimu.

NAUJINIOMIS palaiko visas lietuvių demokratines grupes, jų bendras institucijas ir remia visų lietuvių bendruomenės darbus bei tikslus.

NAUJINIOMIS atstovauja tiliąją lietuvių daugumą šiais pasimetimo, retorikos ir politinių iliuzijų laikais. Jos yra visiems įdomios, naudingos ir reikalingos, net būtinios. Ne veltui, geros draugijos gili Naujienas yra mada. Lai ta mada tampa jas prenumeruoti.

Todėl Naujienų vadovybė ir Vajaus komiteta Jubiliejinių metų progą skelbdama platinimo vājį kreipiasi į visus lietuvius pasekti lietuviškos spaudos pirmųjų pavizdžiais užsiprenumeruojant Naujienas tikslu sudaryti grandinę tolimiesiems darbams ne tik laikraščio, bet ir visos lietuviškos, taip pat pavertę Lietuvos ir jos žmonių gerovei, siekiant visuotinio lietuviškos reikalų renesanso.

KAINUOJA: Chicagoje ir Kanadoje metams — \$30.00, pusel metų — \$16.00, trims mėn. — \$8.50, vienam mėn. \$3.00. Kitose JAV vietose metams — \$26.00, pusel metų — \$14.00, vienam mėn. — \$2.50. Užsienio — \$31.00 metams. Susipažinimui siunčiama savaitė nemokamai.

Prašoma naudoti žemiau esančią atkarpą.

NAUJINIOMIS, 1739 South Halsted St. Chicago, Ill. 60608

Siuntis _____ dol. Naujienų prenumeratui, Jubiliejinio vajaus proga paremdamas lietuvišką spaudą.

Vajaus proga prašau siųsti Naujienas dvi savaites susipažinimui nemokamai ir be jokių įsipareigojimų.

PAVARDĖ IR VARDAS _____

ADRESAS _____

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

MARIJA NOREIKIENĖ 2608 West 59th St., Chicago, Ill. 60629 • Tel. WA 5-2787

Didelis pasirinkimas geros rėšlės įvairių prekių. MAISTAS IR EUROPOS SANDĖLIU.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Cosmos Parcels Express Corp. MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737 2223 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3228

V. VALANTINAS

LIETUVOS AIDAI

Penkt. 9:30 - 10:00 v. v. — 1490 AM Šešt. 8:00 - 10:00 v. v. — 106.3 FM

Veda K. BRAZDŽIONYTĖ 2646 W. 71st Street, Chicago, Illinois 60629

Telef. — 778-5374